

— R ý m a ř o v s k ý —

horizont **svc**

Čtrnáctideník regionu Rýmařovska

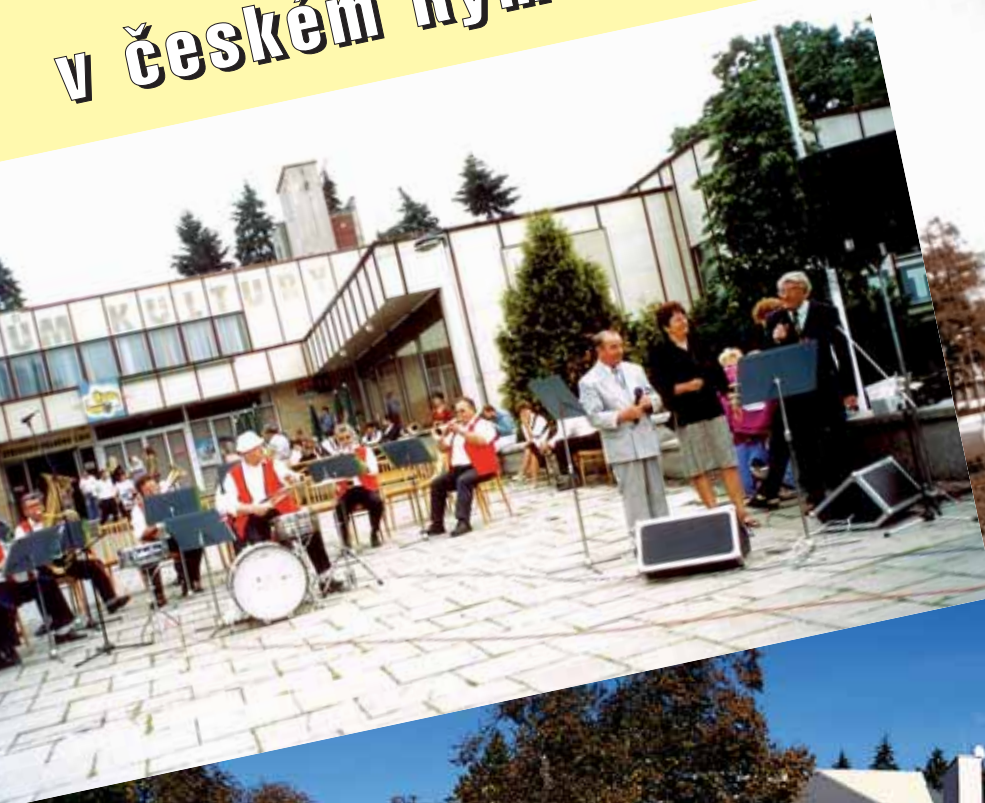
číslo 22/2018

vyšlo 30. 11. 2018

cena 20 Kč

**Kultura, zábava
a volný čas
v českém Rýmařově**

Vážení čtenáři, spoluobčané,
ráda bych vám jménem svým i celého kolektivu
Střediska volného času Rýmařov
popřála radostné prožití
blížících se vánočních svátků,
mnoho hezkých setkání,
štěstí a spokojenosti,
do nového roku 2019
zdraví, energii, rodinnou pohodu,
osobní i pracovní úspěchy.

Marcela Pavlová
ředitelka Střediska volného času Rýmařov

Na úvod

Milí čtenáři a čtenářky,
v letošním roce s osmičkou na konci jsme si připomněli několik zásadních výročí spjatých s historií naší země, z nichž nejvýznamnější je bezesporu stoleté jubileum samostatného Československa. I město Rýmařov ale slaví svá výročí, která připomínají dlouholetou tradici zdejších institucí nebo spolků. Kulatiny oslavily místní školy, knihovna, muzeum, sdružení výtvarníků Octopus nebo sportovní klub Jiskra Rýmařov. Letos přišel na řadu další oslavenec – Dům kultury, dnešní Středisko volného času. Měřítkem lidského života je teprve ve středním věku. Slavnostně byl otevřen před čtyřiceti lety, 3. listopadu 1978, po mnoha letech příprav a samotné výstavby, jako sídlo důležité kulturní instituce, která sama však vznikla o mnoho let dříve. Dovolte nám tedy provést vás historií kulturního života v Rýmařově, který se probíjel složitými podmínkami ve vysídleném a nově dosídleném pohraničí, kde bylo zpočátku třeba vyřešit základní materiální potřeby a kultura byla dlouho na vedlejší koleji. Umění, osvěta, mimoškolní vzdělání, smysluplné trávení volného času, to vše ale rovněž patří k potřebám civilizované společnosti, a tak se i tyto stránky v Rýmařově dařilo rozvíjet až do současné podoby. Rýmařov i díky svým kulturním institucím dávno není provinčním městečkem, kde dávají lišky dobrou noc. Snad jen úplný ignorant může tvrdit, že se tu nic neděje. Vývoj jedné z hlavních kulturních institucí, jež v současnosti nese název Středisko volného času Rýmařov, byl velice spletitý. SVČ vzniklo ze dvou původně samostatných zařízení, určených zvláště pro mimoškolní vzdělávání dětí a zvláště pro volný čas dospělých. Pokusili jsme se obě organizace sledovat paralelně až do okamžiku jejich spojení v roce 1996. Omezený prostor speciálního čísla nám však nedovolil pouštět se do podrobností nebo využít ve větší míře vzpomínek pamětníků. Ze všech výrazných osobností spjatých s kulturním životem v Rýmařově jsme vybrali dvě nejdůležitější: Františka Vychodila a Františka Karásku. Svůj medailon by si jistě zasloužila i řada dal-

ších. Zvláštní pozornost jsme věnovali také některým fenoménům, které přesáhly ryze místní působnost a rozšířily renomé Rýmařova za hranice regionu. Nepostihli jsme přitom jistě vše, co by stálo za pozornost, a nejméně zdaleka všechny, kdo se na kulturním životě Rýmařova podíleli. Přijměte tedy následující kapitoly jako první pokus o zmapování velice širokého tématu, ke kterému je možné se vrátet, rozšiřovat je a obohacovat.

Za cennou pomoc při zpracovávání kapitol děkujeme Michalu Vyhřídaloovi z Městského muzea Rýmařov, Marcelce Pavlové, ředitelce SVČ Rýmařov, a dalším pracovníkům SVČ, současným i bývalým: Heleně Tesařové, Evě Kudlákové, Janu Přikrylovi a Jakubu Valovi. Děkujeme rovněž Bohumilu Švédovi za informace o fotografickém kroužku, Jiřímu Karlovi za informace o archeologickém kroužku, Romanu Karlovi za informace o Klubu amatérských výtvarníků, dceři Františka Karásku Šárce Kastnerové, dceři Františka Vychodila Janě Babíkové a všem dalším, kteří přispěli svou vzpomínkou.

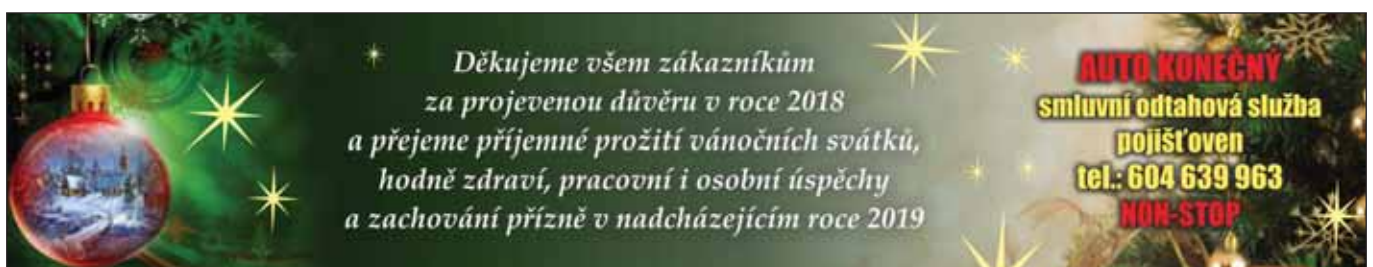
Zdenka Přikrylová, Adam Rybka

Kulturní život po roce 1945

„Zájem o kulturní dění v obci nebo městě je vždy měřítkem vyspělosti obyvatelstva,“ píše kronikář František Vychodil v úvodu kapitoly o kulturním životě Rýmařova v prvních poválečných letech. A vzápětí konstatuje, že Rýmařov zatím zůstává „městem s venkovským obyvatelstvem“, které jeví jen malý zájem o účast na koncertech, přednáškách a dalších kulturních podnicích. Vysvětluje to poválečnými pomě-

ry v pohraničí, které přitahovalo české dosídlence především „materiálními výhodami, jež poskytovaly německé konfiskáty“, a věří, že jakmile se podaří překonat počáteční obtíže praktického života, bude se rozvíjet i společenské dění a na řadu přijdou i jiné hodnoty. „Kulturní pracovník musel v pohraničí začínati opatrně, trpělivě a s malými požadavky,“ píše kronikář.

Sám František Vychodil byl k těmto slovům nejpovolanější, neboť patřil od začátku k výrazným postavám kulturního dění ve městě. Nejenže ho mapoval v městské kronice, ale především se podílel na jeho organizování. Zpočátku byly kulturní a osvětové aktivity poměrně chudé a roztržité. První uskupení využívala zázemí, jež vybudovali původní němečtí obyvatelé, např. divadelníci z ochotnického spolku Bratrství (pozdějšího Mahenu) působili v budově městského divadla; v Národním domě a poté v měšťanské škole se scházel smíšený pěvecký sbor, který vedl přednosta soudu dr. Josef Martínek. Příležitostně vystupoval také hudební soubor pod taktovkou varhaníka J. Kolíska a od roku 1946 kapela dirigenta Vojtěcha Valenty.

V dubnu 1946 byla ustavena Místní rada osvětová, jejímž předsedou se stal kulturní referent městského národního výboru Josef Jeřábek, pozdější městský knihovník. Rada toho roku uspořádala např. dvě vzpomínky na prezidenta T. G. Masaryka, oslavu narozenin Edvarda Beneše nebo květnový průvod s tryznou za padlé ve světové válce. Oslavy významných výročí připomínaly i politické strany a okresní národní výbor (Rýmařov byl do roku 1960 okresním městem). Akce zaměřené na děti, obvykle při příležitosti Svátku matek, Mezinárodního dne studentstva či před Vánoci, organizovaly školy a Okresní péče o mládež, od roku 1947 také Svaz české mládeže nebo Junák.

V roce 1947 se k oslavám nejvýznamnějších výročí a připomínám důležitých historických postav (např. Mistra Jana Husa) připojily tematické přednášky. V lednu uspořádal ředitel školy a fotograf Jaroslav Němec, propagátor osobnosti Karla Schinzela, přednášku o barevné fotografii. Osvětové přednášky byly ovšem zaměřeny častěji na praktická témata, např. rodinu, péči o kojence nebo výchovu dětí.

Nabídka kulturního vyžití se nicméně rozšiřovala, už v roce 1947 proběhly např. dva literární večery s hanáckými spisovateli nebo tři koncerty, mezi nimi jazzový pořad pražského Vlacha souboru nebo koncert klasické hudby v podání Československého kvarteta. Zázemí pro početněji navštěvované akce poskytovalo městské divadlo, které zároveň zajišťovalo promítání biografi, jenž byl v té době podle kronikáře „nejoblíbenější a nejnavštěvovanější zábavou širokých lidových mas“. Kinu dosud nekonkurovala televize, navíc nabízelo „mnohostrannost zážitků“ za nízké vstupné. V roce 1947 se promítalo pětkrát týdně a na jedno představení přišlo průměrně 282 diváků.

Zajímavým prvkem divadelních aktivit, jimž v činohře dominoval spolek Bratrství, byla loutková scéna. Jako první ji vybudovala I. národní škola, na jaře roku 1947 se připojila vlastním loutkovým divadlem Katolická charita a na konci téhož roku zprovoznila loutkovou scénu měšťanská škola v budově gymnázia (dnešní ZŠ na Jelínkově ulici). Velkoryse vybavené divadlo vedl Jaroslav Němec. Už o tři roky po-

První okresní dětský den, část průvodu, 23. 6. 1946

zdějí ale kronikář píše, že po přestěhování střední školy do někdejší klášterní budovy na Sokolovské ulici zůstalo loutkové divadlo nevyužito. Jeho činnost se oživila teprve na konci 50. let, kdy v Rýmařově dokonce proběhla krajská přehlídka loutkových souborů. V roce 1948 kronikář opět hodnotí rozvoj kulturního života v Rýmařově a neodpustí si poznámku, že navzdory obsáhlému kalendáři akcí je v malém městě „vždy dosti ochotných kritiků, ale málo těch, kteří obětavě pomáhali tvořiti kulturní hodnoty“. V Rýmařově již působily dva ochotnické soubory – vedle zmíněného Bratrství také Hraničáři. Oba se ale potýkaly s nedostatkem členů. Podobná situace byla na hudební scéně, kde se udržely jen kapely V. Valenty a J. Korumplíka, sokolové měli svůj pěvecký kroužek a gymnázium jazzové uskupení pod názvem Orchester Jaroslava Ježka, který dokonce dvakrát zvítězil v celorepublikové Soutěži tvořivosti mládeže. Z kulturního kalendáře je ovšem patrné, že výběr společenských akcí byl už docela pestrý, to, co chybělo v domácích zdrojích, vynahrazovala vystoupení hostujících souborů, především oblastního Hanáckého divadla z Olomouce, velký ohlas mělo také představení *Prodané nevěsty* v podání operního souboru z Opavy. V roce 1949 byla vyjednána dohoda o kulturním patronátu Olomouce nad Rýmařovem. Výsledkem bylo několik koncertů klasické hudby.

Na sklonku 40. let se objevují první náznaky mimoškolní činnosti pro děti, zatím ještě v režii místní skupiny Svazu československé mládeže, která pořádala soutěž ve zpěvu a recitaci nebo divadelní představení pro děti. Její aktivitu ovšem kronika hodnotí jako nedostatečnou.

Na počátku 50. let začal kulturní život v Rýmařově stagnovat. Ubylo pořadů i aktivních uskupení. Zanikl např. pěvecký mužský sbor při hu-

Svátek matek, vlevo Fr. Vychodil

Pracovníci Brokátu při prvomájových oslavách, 1952

Děkujeme Vám!

Podhorská nemocnice a.s., člen skupiny AGEL, děkuje velice všem pacientům za důvěru, zaměstnancům za dobře odváděnou práci a obchodním partnerům za dosavadní spolupráci.

Všem přejeme pohodové Vánoce a úspěšný rok 2019.

Podhorská nemocnice
Člen skupiny AGEL

dební škole. Ochotnický soubor, který už od roku 1949 nesl název Mahen, nastudoval pouze dvě hry, mezi nimi *Psohlavce* v režii Zdeňka Drštáka. Kromě domácích ochotníků vystupovali před diváky pravidelně herci olomouckého oblastního divadla a Osvětová beseda se snažila přilákat publikum i na estrádu filmových herců.

V zápise k roku 1951 kronikář konstatuje, že „ubývá osvěty z vlastních rýmařovských zdrojů a přibývá kultury ‚dovážené‘ z Olomouce a Šumperka“. Kulturní pořady měly nejčastěji podobu divadelních

představení, zatímco přednášky téměř ustaly a koncerty se omezily na vystoupení dechové kapely při oslavách či na hudební doprovod tanečních zábav v kavárně Avion a v hotelu Praděd. Kromě toho se uskutečnil klavírní recitál Věry Řepkové a koncert Moravské filharmonie, zábavu o poznání lidovější nabídky estrády Jaroslava Loukoty, známého z rozhlasu, a stréčka Křópala z Břochovan. Jak konstatuje František Vychodil, populární kabarety dokázaly na rozdíl od náročnějších pořadů spolehlivě zaplnit sál.

František Vychodil (medailon)

František Vychodil se narodil 22. února 1911 v Postřelmově u Zábřehu, v Olomouci vystudoval učitelský ústav a kromě krátké kariéry úředníka na samém počátku bylo učitelství jeho povoláním po celý život. V roce 1933 nastoupil na obecnou školu ve Věsce u Olomouce a v Heřmanovicích u Hranic. Krátce nato se přiblížil svému poválečnému působení,

když se v roce 1935 stal řídícím učitelem na české menšinové škole ve Valšově. Jednotřídka, první svého druhu v severomoravském pohraničí, sídlila v obyčejném pokoji četnického velitele nadstrážmistra Pavlovského. Škola byla po Mnichovu zrušena a František Vychodil přešel na školu v Olčůvkách, ale i ta zanikla, když se vesnice stala součástí vojenského prostoru. V roce 1942 byl řídícím na dvojtřídce v Olšanech, kde zůstal zároveň funkcí starosty.

Po válce se vrátil do pohraničí a roku 1945 se stal ředitelem nově založené obecné školy v Rýmařově. Od roku 1961 působil jako zástupce ředitele Střední všeobecné vzdělávací školy a později byl ředitelem II. ZDŠ. Po roce 1968 byl degradován na řadového učitele základní školy ve Staré Vsi, kde působil až do odchodu do penze v roce 1971. František Vychodil se aktivně zapojoval do společenského života obce, do kulturního i sportovního dění. Byl prvním českým kronikářem (kroniku vedl od roku 1945 do roku 1969, kdy ji převzal Vratislav Konečný) a dlouholetým hercem ochotnického souboru Mahen. Vystupoval v šedesáti hrách Mahenu, naposledy si zahrál roku 1987 v komedii na antické motivy *Nejkrásnější válka*.

Nesmazatelnou stopu zanechal také jako vůdčí člen Klubu českých turistů v Rýmařově a jeden z prvních značkářů, kteří zpřístupňovali turistické trasy v Jeseníkách. Pořádal jednodenní horské výlety, společně s dr. Němečkem založil Rýmařovskou padesátku. V roce 1994 mu za celoživotní propagaci turistiky udělilo ústředí KČT veřejné uznání s medailí a v dubnu 2004 byla na jeho památku otevřena Vychodilova stezka, 12 km dlouhý turistický okruh mezi Ondřejovem a Hornou

městskou zatáčkou, v místech, která patřila k oblíbeným cílům jeho vycházek v posledních letech života.

Mnohostranné aktivity Františka Vychodila souvisely s jeho zájmem o veřejný život obce. Už v roce 1946 se stal poslancem místního národního výboru, po roce 1948 byl jako nestraníka a člověka pro komunistickou garnituru patrně nespolehlivý na několik let z politického života vyloučen, skutečně izolován byl po roce 1968. Po převratu v listopadu 1989 se František Vychodil do veřejného života vrátil, ovšem už jako člověk pokročilého věku, s mnoha vykonanými zásluhami, ale také uštědrnými křivdami. V roce 1991, ve věku 80 let, obdržel titul Zasloužilého občana města Rýmařova.

František Vychodil patřil mezi nejvýraznější a neaktivnější osobnosti poválečného Rýmařova, pamětníci si ho přitom vybavují jako skromného, usměvavého člověka, „harmonického klidase“, kterého potkávali s typickým kloboukem na hlavě při procházkách městem nebo v jeho okolí. Turistika, celoživotní láska a posila, byla Františku Vychodilovi nakonec osudnou. Při zimním výletu do hor v roce 1995 uklouzl na ledu a zranil si nohu. Po zdlouhavém léčení 14. ledna 1996 ve věku nedožitých 85 let zemřel.

Fr. Vychodil v šatně při maskování herců div. hry Jan Žižka, 28. 10. 1968

Dům osvěty

Osvětová beseda, která se soustředila na pořádání přednášek, oslav i některých kulturních pořadů, v roce 1953 přenesla svou činnost na Dům osvěty, který musel být podle nařízení ministerstva kultury zřízen v každém okrese. Dům osvěty byl prvním pokusem o centralizaci kulturního a dnešním slovníkem „volnočasového“ dění. „Má nejen řídit kulturní a osvětovou práci okresního města, ale má také koordinovat osvětovou činnost celookresní. Při Domu osvěty se mají postupně vytvořit kroužky lidové tvořivosti: ochotnické divadlo, zpěvu a tance, li-

dové malířství, kroužek fotoamatérů, loutkářů atd.“ nastiňuje František Vychodil.

Pod správu Domu osvěty tak přešel např. ochotnický soubor Mahen. Kromě představení ochotníků (v roce 1953 nastudovali třeba Moliérova *Zdravého nemocného*, rok nato legendární hru v přírodě *Jánošík* pro 2 500 diváků) Dům osvěty zaštiťoval pravidelná vystoupení šumperské pobočky oblastního divadla a zábavné estrády pražských či brněnských profesionálních souborů. František Vychodil, sám ochotnický herec, ne-

Děkujeme za spolupráci v roce 2018

STING

www.rksting.cz // 800 10 30 10

Realitní makléři z poboček Bruntál a Jeseník

šetří slovy chvály na adresu vzrůstající kvality inscenací Mahenu i představení šumperských divadelníků (např. Goldoniho *Poprask na laguně* nebo Shakespearův *Večer tříkrálový*), zatímco estrády se podle jeho slov „až příliš rozbujely svou početností na úkor jakosti uměleckého podání“. Navzdory tomu lákaly velký počet zájemců, např. vystoupení „Kučerovců“ v roce 1955 zhlédlo 700 diváků.

Divadlo bylo v první polovině 50. let populární formou kulturního vyžití, naopak hudební či literární pořady měly podstatně menší publikum. Dům osvěty uspořádal několik koncertů klasické hudby v podání violoncellisty Miloše Sádla a klavíristy Františka Maxiana. Přilákaly průměrně 80 až 100 posluchačů, virtuose Ilju Hurníka si vyslechlo jen 70 návštěvníků. Relativně málo (asi 170) posluchačů zavítalo na *Večer slavných monologů* Eduarda Kohouta. Naopak velký ohlas měl v roce 1954 program ukrajinského souboru písní a tanců či národopisný soubor Vsacan ze Vsetína.

Až dosud byla v kulturním životě Rýmařova v podstatě opomíjena výstavní činnost. V říjnu 1954 uspořádal Dům osvěty „malou, ale tím radostnější výstavku“ rýmařovských malířů, mezi nimi např. Václava Kováře, Stanislava Illeho, Jaromíra Hanzelky, Rudolfa Moravce nebo Oty Roubala. Během čtrnácti dnů výstavu navštívilo 720 lidí. Výstava místních umělců se opakovala i v listopadu 1955, kdy se na ní představil kromě již jmenovaných třeba proslulý desinatér Brokátů Rajmund Šabata, a opět na jaře roku 1956.

Snaha zajistit publikum pro kulturní pořady ve městě dala vzniknout myšlence předplatného. Průmyslové závody, respektive závodní rady ROH (Revolučního odborového hnutí) zakoupily vstupenky pro zaměstnance, čímž je chtěly motivovat k pravidelné návštěvě koncertů či divadelních představení. V roce 1956 se tímto způsobem poprvé zajišťovala zájezdová představení oblastního divadla (průměrně je navštívilo 250 lidí), které v Rýmařově zahrálo např. *Švejka* nebo *Marii Stuartovnu*, ale i koncerty Moravské filharmonie. Jak ovšem konstatuje kronikář, předplatné sice mělo 350 potenciálních posluchačů, ale na samotné koncerty se jich sešlo třeba jen 30: „Některé závodní rady ROH zakoupily řadu vstupenek, ale před koncertem je lidé nechťeli ani za-

Divadlo v přírodě – Mahen hraje *Psohlavce*, 1. 7. 1956

darmo.“ S jistým zadostiučiněním Vychodil také uvádí, že klesala i návštěvnost zábavných estrád. Do života lidí začala vstupovat televize.

Podstatně větší zájem vzbuzovala ochotnická představení Mahenu. V roce 1956 soubor nastudoval čtyři hry, z nichž největší ohlas měla další inscenace v přírodě, opět ve Flemmichově zahradě, tentokrát *Psohlavci*: „*Účinkovalo na 110 osob v bohatých rokokových krojích, ve vojenských stejnokrojích i chodských halenách. Divadlo se připravovalo dva měsíce a účinkovali členové Mahena, žáci pekařské školy, hoši z pracovních záloh v Kovohutích i starší žáci osmileték. Jezdce s koňmi uvolnily státní statky z Arnoltic, Skal a Nové Vsi. Velmi dobře se spolupracovalo se svazarmem, který vzorně řídil střelbu i zařazení v bojových scénách,*“ píše František Vychodil. Hrál se dvakrát a celkem představení vidělo navzdory vrtkavému počasí 1 300 diváků. Stojí za zmínku, že kromě Mahenu v Rýmařově toho roku vystoupili i ochotníci z Horního Města nebo loutkové divadélko z Malé Morávky. Dům osvěty, který v polovině 50. let sídlil v budově kina a organizoval většinu kulturních pořadů ve městě, včetně přednášek a oslav výročí, vytvořil dvanáctičlennou smíšenou uměleckou skupinu pod vedením ředitele Váni, která objížděla okolní obce s estrádami. Městský společenský život se odvíjel i v podobě tanečních večerů v kavárně Avion, v Pradědu a dalších restauracích, v kině se pořádaly plesy. Lidé ale měli potřebu sdružovat se i v menších zájmových kroužcích. Prostor jim poskytovaly závodní kluby, kam zaměstnanci docházeli ve volném čase zahrát si šachy, stolní tenis nebo společně sledovat televizi. Dům osvěty zaštiťoval kroužek esperantistů.

K nabídce kulturního vyžití v Rýmařově patřilo samozřejmě stále i kino. To ovšem od poloviny 50. let zaznamenalo pokles návštěvnosti. Na vině nebyl jen rozmach televize, kterou lidé sledovali doma nebo v závodních klubech, ale také problém s vytápěním kinosálu a zastaralým hledištěm, které dosud tvořily obyčejné rozvrzané židle. „*Státní film byl ochoten upravit sál stupňovitě s moderními sedadly, ovšem pod podmínkou, že se sálu nebude používat jako tanečního parketu. Tato podmínka se zatím splnit nemohla, a tak se lidé nesmějí na sedadlech příliš vrtět, neboť vrzání ruší provoz na jevišti,*“ popisuje František Vychodil. Problém zastaralého kinosálu měla vyřešit až generální přestavba na začátku 60. let.

Taneční hudba Domu osvěty, 1955–1956

Osvětová beseda a závodní kluby

Prvního února 1957 byla z rozhodnutí okresního a místního národního výboru zřízena Osvětová beseda, která v organizování kulturního života doplnila Dům osvěty. Jejími členy byli zástupci závodních rad a dalších masových organizací, předsedou byl ustanoven František

Vychodil. Osvětová beseda získala k dispozici prostory v přízemí Domu požárníků, kde vznikla místnost pro pořádání přednášek „*zdobená lunetami místních malířů Tomáše Matery a Jaroslava Kameníka*“, a vybavení v podobě televizoru a gramofádia.

Děkujeme Vám za Vaši přízeň,
kterou nám věnujete již více než 15 let.
Do dalších let Vám přejeme mnoho štěstí
a zejména zdraví z Vaší lékárny AVION.

Krásný rok 2019

**LÉKÁRNA
AVION**

Nám. Míru 216/3, Rýmařov

www.lekarna-avion.cz
www.facebook.com/Lékárna Avion

Členové Osvětové besedy se soustředili na pořady, které zatím stály na okraji zájmu. Organizovali ve větší míře přednášky na nejrůznější témata (nemoci z atomového ozáření, cesty do zahraničí, rodinné právo, umělá vesmírná družice, vznik života na Zemi, besedy s lékaři nebo o kultuře bydlení) a také literární večery, jejichž autorem byl učitel Ctirad Boda.

V programu městských kulturních akcí nadále nechyběly koncerty vážné i jazzové hudby, estrády, přehlídky a divadelní představení, především oblastního divadla ze Šumperka, ale i dalších hostujících souborů, např. Městských divadel pražských, která přijížděla jednou ročně (v roce 1959 se Shakespearovým *Othellem*, v němž hlavní roli ztvárnil Josef Bek).

Ochotníci z Mahenu naopak v únoru 1957 hrát přestali. Strohý záznam v kronice říká, že důvodem byly „určité potíže“, které vyvolalo vystoupení s inscenací hry Milana Jariše *Inteligenti* na krajské soutěži. Činnost Mahenu byla na dva roky zastavena. V únoru 1959 se Mahen, už jako člen závodního klubu Okresního ústavu národního zdraví, před diváky vrátil inscenací hry Pavla Kohouta *Taková láska* a v květnu téhož roku zahrál Drdovy *Hrátky s čertem a Třicet stříbrných* Howarda Fasta, v říjnu v režii Zdeňka Drštáka *Marii Stuartovnu* Friedricha Schillera.

Osvětová beseda se zaměřila také na pořádání výstav. Velký ohlas měla v roce 1957 výstava *Afrika snů a skutečností* z cest proslulé dvojice Hanzelka a Zikmund v prvním patře Domu požárníků. Kromě toho se v těchto prostorách uskutečňovaly výstavy knih, prezentace místních umělců, výstava poštovních holubů nebo léčivých bylin, hojně navštěvené bývaly každoroční výstavy bezpečnosti se statistikou dopravních nehod, požárů, alkoholismu a „*rozkrádání socialistického vlastnictví lidmi v okrese*“.

Hlasatelé rozhlasu po drátě – Zdena Outratová a Fr. Vychodil, 7. 9. 1963

Kapela ZK Brokát, 1959

Na konci 50. let se činnost Osvětové besedy rozšířila o pořádání kurzů němčiny. Nabízela i kurz angličtiny a pravopisu podle nových pravidel, nebyl o ně ale zájem. Výuka angličtiny se rozběhla až v polovině 60. let. Jazykové kurzy vedl primář MUDr. Jan Cetkovský.

František Vychodil se v té době staral také o místní zpravodajství, a to prostřednictvím rozhlasu po drátě. Vysílalo se dvakrát týdně, v pondělí a v pátek, v cca čtvrt hodinových relacích. Obsahem zpráv byly informace národního výboru, kulturní a sportovní události, zprávy o závodech, školách, zemědělských pracích, akcích Z, ale i dějinách okresu, památkách či přírodě, o spořivosti či boji proti alkoholu. Relace hlásil František Vychodil s Olgou Růžičkovou a Ladislav Wiesner s Emilií Raškovou.

Zatímco Osvětová beseda měla na starosti kulturní pořady, zájmové a volnočasové aktivity se odehrávaly především v závodních klubech, zřizovaných výbory ROH. Největším klubem byl na konci 50. let závodní klub Brokátu, který měl sídlo v budově internátu na Sokolovské ulici. „*Několik místností, pěkný sálek, dobře vybavená loutková scéna, televizor, radio, gramofon. Scházejí se tu šachisté, jednou nebo dvakrát za rok se pro děti sehraje loutkové divadlo, v sále se uspořádá výstava obrazů, lidé chodí kolem plných regálů knih, v místnostech se schůzují, ale to je tak asi všechna činnost ZK. Teprve koncem roku [1958] se podařilo obětavým hudebníkům vytvořit jedenáctičlenný soubor taneční hudby.*“ Svůj závodní klub měly i další podniky – Geologický průzkum, Státní statek, Strojní a traktorová stanice, Okresní stavební podnik atd. Kronikář kritizuje takové tříštění financí i energie, které navíc podle něj nemá valný efekt. Zaměstnanci se v klubech scházejí spíše na kus řeči nebo televizi, ale do jiných aktivit, třeba ochotnického herectví nebo založení hudebního tělesa, se nehrnou. František Vychodil, jemuž kulturní život města ležel na srdci i na bedrech, předesílá, že by bylo záhodno závodní kluby spojit a přivést k součinnosti s Osvětovou besedou.

Spojený závodní klub

Rok 1960 byl v mnoha ohledech přelomový. Od ledna probíhala přestavba budovy městského divadla a kina, jež díky tomu získala nejen stupňovité hlediště s polstrovanými sedadly pro 440 diváků a modernější technické vybavení, ale také nový vzhled v tzv. bruselském stylu podle návrhů architektů Vepřka a Poláčka z Olomouce. Slavnostní otevření rekonstruované budovy se konalo 28. prosince 1962.

Tři roky trvající přestavba největšího kulturního stánku ve městě ovšem zasáhla do pořádání akcí pro větší publikum. Město nemělo k dispozici adekvátní náhradní prostory, a tak se pořadatelé potýkali

s problémy, kde uskutečnit divadelní představení, koncerty či plesy. Částečně posloužil menší sál Geologického průzkumu na třídě Hrdinů pro cca 300 diváků. Ochotníci z Mahenu roku 1960 nazkoušeli dvě hry – *Dům na předměstí* a *Půlnoční mši*, ale obě měly slabší návštěvnost než obvykle. Ještě větší potíže měly hostující soubory: „*Zájezdy profesionálních divadel do Rýmařova se v roce 1960 omežily jen na nejmenší míru. I zde vadila přestavba kina. Nabídek bylo dosti, ale jakmile vedoucí souborů zhlédli maličkou scénu bez jakéhokoliv příslušenství, odmítli divadlo uskutečnit,*“ komentuje situaci

KOVOŠROT - MORAVIA CZ a.s.

Přejeme příjemné požití vánočních svátků a šťastný Nový rok mnoho zdraví, štěstí a úspěchů v roce 2019.

www.kovosrot-moravia.cz

František Vychodil. Osvětová beseda i závodní kluby některých podniků proto organizovaly pro zájemce zájezdy do olomouckého a opavského divadla.

Sálek Geologického průzkumu stačil pro pořádání přednášek a besed i pro koncerty. Kromě klasické hudby v interpretaci členů Moravské filharmonie či operních a operetních pěvců, které si udržovali publikum jen díky předplatnému závodních klubů, začali posluchači vyhledávat taneční a jazzovou hudbu. Pod Osvětovou besedu v roce 1960 spadal oblíbený hudební soubor Oty Roubala zvaný OB-5, který pravidelně vystupoval jako doprovod tanečních zábav a vyhrál i okresní přehlídku lidových hudeb, pořádanou 5. září 1960 Okresním domem osvěty v sále Geologického průzkumu.

Volnočasové aktivity dospělých, v té době označované jako „zájmová činnost pracujících na poli lidové tvořivosti“, zajišťovaly závodní kluby. Ty byly 24. května 1961 sloučeny do Spojeného závodního klubu. Důvodem byla roztržičnost aktivit klubů, které byly zřízeny při textilním podniku Brokát, Geologickém průzkumu (tzv. Rudý koutek), Okresním stavebním podniku, Strojní a traktorové stanici nebo Okresním ústavu národního zdraví. Posledně jmenovaný klub vyvíjel podle slov kronikáře nejvíce aktivit, mimo jiné vedl loutkovou scénu. Po sjednocení spadaly pod Spojený závodní klub kromě zmíněných podniků a organizací třeba kluby Pramene, Restaurací a jídelen, Státního statku, Služeb veřejnosti nebo Městského národního výboru. Spojený závodní klub zaštiťoval zmíněný taneční orchestr Oty Roubala (hráli v něm Roman Icha, Jiří Karel, Jindřich Mahovský, Vladimír Václavek st. a zpíval František Karásek), později skupinu Pedagog, dechovou hudbu Taliánka, divadelní spolek Mahen, divadlo hudby, loutkářský, estrádní, recitační, fotografický, filatelistický nebo filmový kroužek. Filmaři uspořádali 7. prosince 1961 v Domě požárníků přehlídku amatérských filmů a zúčastnili se i celostátní filmové přehlídky v Rychnově nad Kněžnou. O čem se v té době amatérské filmy točily, se píše v kronice: „[...] ze soutěže požárníků, z bramborových brigád, z práce na školním pozemku jedenáctiletky, z letního tábora zemědělské školy na Vysočině, ze slavnostního vyhlášení splnění plánu v STS, z manifestace k výročí VŘSR atd.“ Později filmový kroužek pod vedením lékárníka Ondřeje Berky natáčel *Filmový zpravodaj* ze všech významnějších událostí ve městě. Do čela Spojeného závodního klubu byl zvolen učitel Bohumil Otrata, po něm jej vedli předseda Miloš Procházka a tajemník Jan Najman, oba zaměstnanci Brokáta. Vedle SZK stále fungovala Osvětová beseda vedená Františkem Vychodilem, která zajišťovala

Budova divadla a kina po rekonstrukci, 1964

vysílání rozhlasu, vydávala *Kulturní zpravodaj* a pořádala koncerty vážné hudby, zájezdy do divadel, kurzy (jazykové a hudební), besedy a přednášky tzv. lidové akademie, které se odehrávaly v Domě pionýrů, v družině mládeže nebo v Domě požárníků. V roce 1964 byla pro potřeby přednášek adaptována místnost v přízemí Domu požárníků podle návrhu Oty Roubala a Miroslava Kováře.

Velký sál Domu požárníků nadále sloužil i výstavám. Vedle každoročních přehlídek knih, které pořádala Osvětová beseda s lidovou knihovnou, a dokumentárních expozic o dopravní bezpečnosti se zde podařilo uskutečnit i několik výstav výtvarných. V květnu 1961 např. byly díky olomouckému výtvarnému fondu prezentovány obrazy malířů a grafiků z Olomouce, Přerova, Prostějova a Prahy na prodejní výstavě. Podle kroniky se prodalo dvanáct obrazů. V říjnu 1961 se v Domě požárníků představili členové olomouckého družstva Fotografa. Historicky první profesionální výstavu fotografií v Rýmařově navštívilo 1 200 diváků. Výstavy se ale pořádaly i v prostorách Spojeného závodního klubu na Sokolovské ulici, v roce 1965 se zde např. představil malíř Bedřich Holas nebo rýmařovští amatérští fotografové Jaroslav Němec, Jiří Tluchoř, František Zahradník, František Křpa, Milan Mathon nebo Milan Vavroušek a výtvarníci Karel Podhorný a Stanislav Šimr.

Obnovení provozu budovy divadla a kina po rekonstrukci umožnilo oživit nejen promítání filmů, ale i pořádání větších kulturních akcí

Orchestr Oty Roubala, asi 1960

Dechová hudba Spojeného závodního klubu, 1. 5. 1963

Rýmařovská Pekařna s.r.o.
Národní 443/26, 795 01 Rýmařov
telefon: +420 554 211 459
email: rymarovska.pekarna@tiscali.cz
www.rymarovskapekarna.cz

Děkujeme našim zákazníkům a odběratelům za věrnost a přejeme příjemné prožití vánočních svátků, vše nejlepší, hodně zdraví, pracovních i osobních úspěchů a zachování přízně v novém roce 2019.

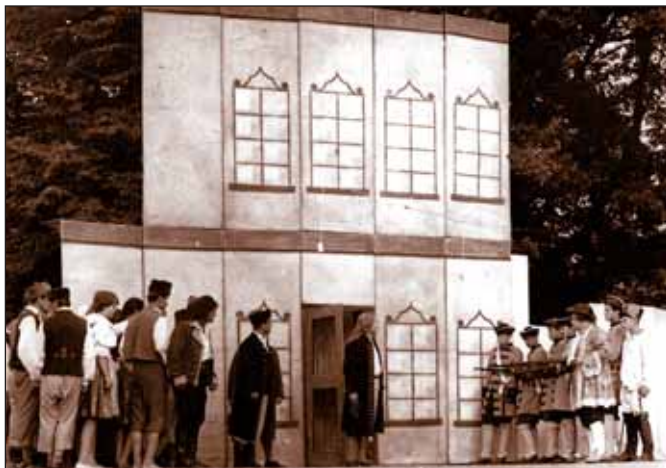

v Rýmařově, především abonentních koncertů Moravské filharmonie Olomouc, představení hostujícího Severomoravského oblastního divadla ze Šumperka nebo profesionálního loutkového divadla z Teplic, stejně jako stále oblíbených estrád a kabaretů. Znovu se rozvinuly aktivity ochotnického spolku Mahen. V roce 1963 uvedl v režii Zdeňka Dršťáka Jiráskovu *Lucernu*, kterou ve čtyřech představeních zhlédlo 1 800 diváků. Velký ohlas měly inscenace Werichova *Slaměného klobouku* nebo *Filosofské historie* podle Aloise Jiráska, v roce 1964 naplnila hlediště *Jitřní paní* Alejandra Casony. Téhož ro-

ku se počtvrté hrálo divadlo v přírodě. Po *Jánoškově*, *Psohlavcích* a *Hejtmanu Šarovcovi* (1962) nastudovali ochotníci v roce 1964 *Jana Výravu* pro 110 krojovaných herců. O rok později Mahen zahrál opět pod širým nebem Shakespearův *Sen noci svatojánské*. V roce 1965, kdy soubor Mahen slavil dvacáté výročí vzniku, ochotníci nazkoušeli hru *Ženy na Niskavuori* finské autorky Helly Wuolijoki, s níž vyhráli krajskou divadelní přehlídku, dále Čapkovu *Matku*, Jiráskovu *Vojnarku* a Stroupežnického *Naše furianty*, v nichž hostoval národní umělec Jaroslav Vojta.

Výstava zahrádkářů v Domě požárníků, září 1964

Divadlo v přírodě – Jan Výrava, 28. 6. 1964

Jednotné kulturní středisko

Už v roce 1963 František Vychodil konstatuje, že „by kulturnímu životu města prospělo, kdyby došlo ke spojení OB [Osvětové besedy] a SZK [Spojeného závodního klubu] do jednotného kulturního střediska“. O dva roky později, 4. října 1965, se na toto téma diskutovalo při veřejné besedě v Domě požárníků. Ke sloučení obou organizací došlo na začátku roku 1966 po ustavující konferenci, která se konala 20. ledna. Jednotné kulturní středisko zahájilo činnost 1. února. Vedením byl pověřen dosavadní předseda Osvětové besedy František Vychodil, v té době ředitel II. ZDŠ, tajemníkem se stal Jan Najman a hospodářem Miloš Procházka, který do té doby vedl Spojený závodní klub. Všichni tři řídili JKS jako dobrovolníci, vedle vlastního povolání.

Zkouška divadelní hry Jan Žižka v podání Mahenu, 28. 10. 1968

Dechová kapela s Leopoldem Valeriánem

Důvodem sloučení byla podle Františka Vychodila potřeba koordinovat činnost, sjednotit finanční prostředky a zázemí vyhrazené kulturním aktivitám. JKS nyní disponovalo jevištěm a zkušebnou v divadle, přednáškovou místností v Domě požárníků a klubovými prostory v internátu Hedvy na Sokolovské ulici a veškerým technickým vybavením a příslušenstvím. Kancelář JKS byla na radnici. Byly ustanoveny komise JKS pro jednotlivé oblasti (hudební, filmovou, rozhlasovou, pro práci s dětmi atd.), které vedli dobrovolníci.

Kromě dosud zmíněných uskupení, jako byl ochotnický soubor Mahen, filmový, fotografický nebo rozhlasový kroužek a rozrůstající se spektrum „lidových hudeb“ (Pedagog, taneční orchestr

**Všem stávajícím
i novým klientům
přejeme spokojené prožití
vánočních svátků
a úspěšný nový rok 2019**

Finanční centrum, Husova 10,
tel.: 734 763 553

Ladislava Pelky nebo dechovka Leopolda Valeriána), pod JKS působil třeba i kroužek radioamatérů, loutkářů, klub přátel filmového umění, vlastivědný kroužek nebo tzv. divadlo hudby. To se snažilo získat posluchače už na počátku 60. let pořady o vážné hudbě, která se poslouchala z gramofonových desek a doprovázela živým přednesem. Měly ale malou návštěvnost, někdy přišlo třicet, někdy jen deset posluchačů. Obrat nastal teprve v polovině 60. let s tím, jak se repertoár přeorientoval na moderní hudbu. Od října 1965 divadlo hudby vedl Miroslav Zeman z Geologického průzkumu. „Všechny pořady sestavoval [...] z vlastních zdrojů i s původními texty, z nichž některé překládal z angličtiny.“ Vážná hudba zkrátka tolik netáhla, mladí prahli po novinkách populární muziky.

Ještě větší zájem byl o živá bigbeatová vystoupení. Dvě z nich popisuje František Vychodil, který zřejmě upřednostňoval klasickou hudbu, takto: „Beatový soubor Synkopa se svým oblíbeným zpěvákem Pavlem Novákem koncertoval v městském divadle 15. května [1967]. Sál byl nabit do posledního místa mladými lidmi a dokonce se prodalo dalších 70 míst k stání. Přijde na vkus – mladým lidem se však bezmezný rámus, v němž zpěvák není zpravidla slyšet, velmi líbí. Nejen že tleskají do taktu písní, ale s velikou oblibou hvízdají a pokud sál dovolí i dupají. Mladým členům beatového souboru se v tak hlučném ovzduší pěkně hraje, zvláště když jsou zesilovače zapojeny naplno. [...] 21. června uspořádal v kině večerní koncert beatový soubor z Prahy Flamengo [...]. Přišlo na 300 mladých diváků. A byl ještě větší halas než na Synkopě. No – proti gustu není medicíny a tak na mladé platí co nejvíce rámusu.“ Téhož roku v prosinci se zpěvák Pavel Novák v Rýmařově objevil znovu, při vystoupení nové místní kapely Exodus „pod vedením zkušebního hudebníka Jiřího Karla“. Koncert byl opět vyprodán a tentokrát se prodalo ještě sto lístků na stání. V roce 1968 už na pozvání Kyvadlo klubu (vzniklého při Českém svazu mládeže) v divadle koncertovalo pět bigbeatových kapel a k tomu proběhl okresní festival s účastí místního Exodu a The Meakles. V Domě požárníků si zahrál písničkář Karel Kryl.

Od poloviny 60. let začíná být opět markantní problém s nedostatkem prostor pro větší kulturní a společenské pořady. František Vychodil

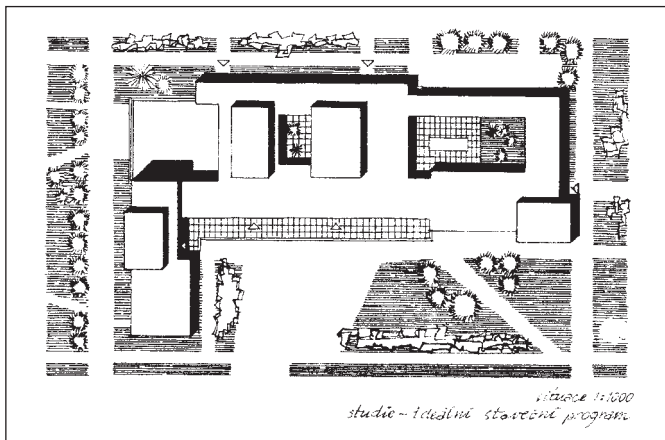

Kapela Exodus, 1969

zmiňuje absenci vhodného sálu v souvislosti s pořádáním výstav. Těch byla v roce 1966 celá řada, od zájmových (drobného zvířectva, kaktusů, známek) přes velkou textilní výstavu k 400. výročí rýmařovského tkalcovství, kterou uspořádala Hedva v Domě požárníků, až po výtvarné a fotografické výstavy. Kromě už zmíněného Bedřicha Holase vystavoval v roce 1966 v Rýmařově Josef Škubna a společně s místními fotografy Němcem, Zahradníkem, Tluchořem a Rozsívalem se představil i „nadějný“ Jindřich Šreit. V roce 1967 fotoamatéři uspořádali v Domě požárníků velkou výstavu snímků Jeseníků při příležitosti Lesnických a mysliveckých dnů. Z domácích fotografů byl oceněn Jaroslav Němec a výstavu navštívilo přes 2 000 diváků. V dubnu 1968 byla na kolektivní výstavě rýmařovského fotokroužku oceněna trojice Jaroslav Němec, Jindřich Šreit a Bohumil Švéda. Podzimní velká výstava k Lesnickým a mysliveckým dnům měla už celostátní zastoupení a opět velkou návštěvnost. Kronikář si nicméně posteskuje: „Škoda, že Rýmařov nemá vyhovující sál, kde by se výstavy mohly konat celoročně. Snad až si někdy postavíme Společenský dům.“

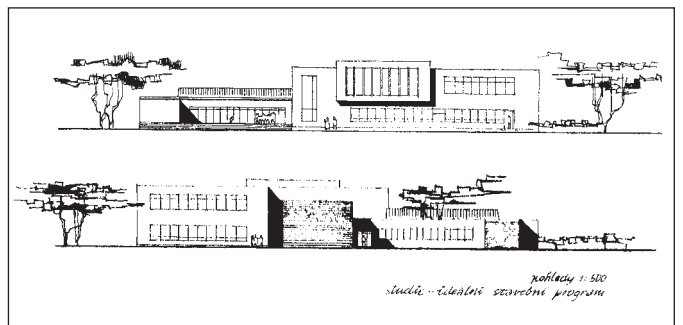
Příprava výstavby Kulturního domu

Výstavba Společenského, resp. Kulturního domu se začala připravovat už v létě roku 1966. O návrh nové budovy požádaly JKS a městský národní výbor Osvětový ústav v Praze, který žádost předal ministerstvu kultury. V prosinci 1966 do Rýmařova přijeli Antonín Studený a Milan

Návrh Kulturního domu ve studii z roku 1967

Hromádka, jejichž úkolem bylo provést průzkum a na jeho základě návrh zamýšleného Kulturního domu. V následujícím roce proběhla v Rýmařově i v okolních obcích anketa, která měla pomoci zjistit „veřejné mínění o stavební náplni budoucího Kulturního domu“. V anketě se vyjadřovali občané Rýmařova (225 osob starších 14 let určených mechanickým výběrem podle abecedního seznamu obyvatel), funkcionáři zájmových organizací a průmyslových podniků (49 osob) i členové čtrnácti místních zájmových seskupení (59 osob) a osloveni byli

Hodně zdraví, štěstí a spokojenosti
v roce 2019
přeje svým zákazníkům
firma

Reelza elektro, s. r. o., Bartáková 10, Rýmařov, tel./fax: 554 211 493, mobil: 608 883 258

těž obyvatelé obcí z celé spádové oblasti Rýmařova (celkem 194 osob), protože se předpokládalo, že plánovaný Kulturní dům bude do města přitahovat i je, neboť v okolních vesnicích podobná zařízení chyběla. Během roku 1967 na základě informací o podmínkách kulturního a společenského života ve městě a vyplněných anketních listků zpracovali Antonín Studený a Milan Hromádka obsáhlou studii *Kulturní dům v Rýmařově*. V té konstatují, že prostory pro kulturní a klubovou činnost obyvatel Rýmařova jsou velmi roztržité, rozptýlené po celém území města, většinou bez vhodného vybavení a provozního zázemí (plesům po přestavbě budovy divadla a kina sloužila tělocvična TJ Jiskra na Hornoměstské ulici, Rudý koutek na třídě Hrdinů nebo tělocvična II. ZDŠ), mnohé, např. Dům požárníků, jsou navíc ve špatném stavu a „kromě objektu Kino-divadlo není v Rýmařově žádný objekt, v němž by se soustřeďoval moderní kulturní život“.

Všechny materiály byly odeslány Báňskému a hutnímu projektovému ústavu v Ostravě, který měl zpracovat stavební plány. V září 1968 ústav předal zpracovaný návrh s harmonogramem prací, hrubým rozpočtem a náčrtem Kulturního domu v podobě tří spojených budov – klubové, společenské a restaurační.

Při vzniku koncepce Kulturního domu se totiž uvažovalo o tom, že by měl být vybaven nejen víceúčelovým velkým sálem se zázemím pro pořádání tanečních zábav, kurzů společenského tance, výstav, módních

přehlídek, zábavných pořadů, divadelních představení či koncertů, ale i zařízením pro stravování a občerstvení, které bude sloužit i mimo čas kulturních akcí. Současně měl dům poskytovat prostory pro zájmové aktivity (klubovny, dílny, herny), jazykové i jiné kurzy, přednášky a pro rekreační sport a pohyb (např. gymnastiku nebo stolní tenis). Není bez zajímavosti, že v anketě se 73 % dotázaných občanů Rýmařova vyslovovalo také pro vytvoření hřiště v areálu Kulturního domu.

Anketa obsahovala i otázku, jaký další, anketou nenavržený prostor by respondenti v Kulturním domě rádi měli. Odpovědělo na ni jen malé procento dotázaných a mezi jejich návrhy byly např. krytý bazén, sauna, výstavní síň, zahradní restaurace, kuchyně pro kurz vaření, ubytovací prostory nebo místnost pro kulečnicků. Další dotaz ankety zjišťoval, zda si obyvatelé přejí v Kulturním domě samostatné prostory pro mládež a pro děti. Mezi návrhy respondentů figurují možnosti vybudovat dětskou hernu, loutkové divadlo, výtvarný ateliér, dílnu pro mládež, prostor pro poslech gramodesek nebo nealkoholickou kavárnu. Samostatné prostory pro mládež a pro děti nicméně do koncepce Kulturního domu zahrnuty nebyly, neboť autoři studie soudili, že děti a mládež mohou využívat existujících prostor ve městě (školních objektů, kluboven internátu, knihovny, Domu pionýrů), případně kluboven, dílen a heren v Kulturním domě v době, kdy nebudou využity dospělými.

Dům pionýrů a mládeže / Dům dětí a mládeže

Rok 1960 byl milníkem též pro mimoškolní aktivity dětí. Činnost totiž 5. listopadu zahájil Dům pionýrů, který získal zprvu místnosti v prvním patře budovy lidové knihovny na náměstí Míru (dnes zde sídlí muzeum), po přestěhování knihovny do bývalé banky na náměstí Svobody pak budovu celou. Ředitelem se stal František Karásek, pozdější výrazná postava společenského dění ve městě. Dům pionýrů byl otevřen vždy od poledne do šesti hodin vpolední a nabízel zejména volnočasovou činnost ve výtvarném, modelářském, šachovém, později také přírodovědném, pingpongovém nebo rozhlasovém kroužku a v kroužku mladých techniků a promítačů. Denně jej navštěvovalo 40 až 50 dětí. Od roku 1961 pořádal Dům pionýrů také letní tábory pro děti ve Flemmichově zahradě.

V dubnu 1964 se stal novým vedoucím Milan Nehera. InSTITUTE už nesla název Dům pionýrů a mládeže a nabízela šestnáct kroužků pro děti a čtyři kroužky pro mládež – letecko-modelářský, taneční, radistů a stolního tenisu. Kromě pravidelných volnočasových aktivit organizoval DPM karnevaly, pěvecké, recitační a výtvarné soutěže, turnaje či zájezdy do zoologické zahrady, na krytý bazén do Šternberka nebo na divadelní představení do Olomouce a Opavy.

Dům pionýrů měl za úkol také tzv. metodickou práci, která spočívala

ve školení pionýrských vedoucích. Pionýrská organizace ale mnoho aktivity nevyvíjela a koncem 60. let úplně stagnovala. „Čím víc se kolem pionýra organizovalo, tím menší zájem u dětí. Je cosi nezdravého v celém pionýrském hnutí. Mnoho nepřírozeného a násilného,“ komentuje František Vychočil v kronice.

Těžiště práce DPM tak spočívalo v kulturních a volnočasových aktivitách pro děti; v roce 1967 se školská komise městského ná-

František Karásek vedl technické kroužky

rodního výboru usnesla na tom, aby DPM zajišťoval všechny kroužky pro děti s výjimkou tělovýchovných. DPM se nicméně podílel i na pořádání sportovních akcí, třeba cyklistických a koloběžkových závodů, turnaje v košíkové, v kopané nebo turistických vycházek.

Od 1. září 1968 nesl Dům pionýrů a mládeže neutrální název Dům dětí a mládeže. Kronika změnu vysvětluje takto: „Pionýrská organizace prošla v posledních letech hlubokou krizí, která vyvrcholila v jarních měsících. V Rýmařově se pionýrská organizace s nástupem nového školního roku neobnovila; při DDM vzniká tábormická organizace a 17. 4. se ve městě zakládá Junák. Dům dětí je státním mi-

Baletní kroužek DPM

Veselé Vánoce, hodně zdraví, spokojenosti a úspěchů v roce 2019 přeje vedení společnosti.

Děkujeme všem zaměstnancům, spolupracovníkům a obchodním partnerům za úspěšný rok 2018.

moškolním zařízením sloužícím všem dětem bez rozdílu jejich příslušnosti k některé dětské organizaci.“

DDM nadále vedl Milan Nehera a kromě něj zde působili čtyři stálí a kolem dvacítky externích pracovníků. Nabídka kroužků byla už tak široká, že byly rozděleny do oddělení technických a kulturních. Mezi technickými byli např. letečtí modeláři, lodní modeláři, automodeláři, radioamatéři, mladí kutilové, fotografové nebo rybáři, v oddělení kultury pak vedle výtvarného, divadelního, pěveckého nebo rozhlasového působil i kroužek ručních prací nebo mladých hospodyněk. V roce 1969 už měl DDM tři oddělení: technické s patnácti kroužky,

kulturní s devatenácti kroužky a tělovýchovné s osmi kroužky. Vedlo je dohromady 25 vesměs externích pracovníků. Zvětšujícímu se rozsahu zájmových aktivit přestával objekt dnešního muzea na náměstí stačit. V roce 1970 budova prošla generální rekonstrukcí. Vedle toho DDM pořádal i letní tábory, pro něž byla adaptována školní budova v Nové Vsi, dále filmová a divadelní představení pro děti, přehlídky dětských divadelních souborů, karnevaly, zájezdy, vycházky, výstavy dětských prací nebo soutěže. Na přelomu 60. a 70. let například DDM spolu s šachovým oddílem Jiskry uspořádal několik ročníků mistrovství republiky v šachu dětí do 15 let.

Dětský karneval

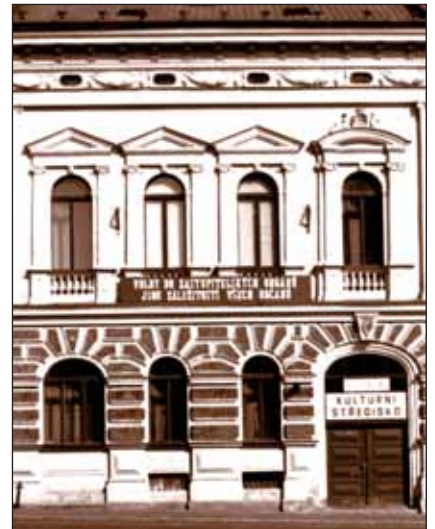
První celostátní šachový turnaj mládeže v Rýmařově, 20. 3. 1968, Dům požárníků

Normalizovaná kultura

Rok 1970 představuje nový přelom v kulturním životě Rýmařova. Po celkovém uvolnění a rozvoji nejrůznějších aktivit, jež bylo možné sledovat v průběhu 60. let, nastala nechvalně známá éra normalizace. Za své reformní názory v roce 1968 byla řada lidí působících v kultuře potrestána. Mezi jinými František Východil, do té doby činorodý iniciátor a organizátor kulturních akcí, musel opustit nejen post ředitele II. základní devítileté školy, ale i předsedy Jednotného kulturního střediska a rovněž městského kronikáře. V té ho nahradil Vratislav Konečný, který v zápise k roku 1970 píše: „Dosavadní dlouholetý předseda JKS v Rýmařově s. František Východil byl z této funkce odvolán pro nesprávné politické postoje v letech 1968–69 a na jeho místo nastoupil s. Jan Slabý, ředitel gymnázia, který patří k předním kul-

turním pracovníkům našeho města a zastával v JKS funkci místopředsedy. [...] V podzimních měsících roku se začalo výrazněji projevovat angažované politické zaměření činnosti JKS. Obnovují se internacionální vztahy v kultuře a navazuje se na tradice v nedávných letech téměř přetřhané.“ O tom svědčí i srovnání nabídky kulturních akcí v letech 1969 a 1970. Zatímco v cyklu přednášek a besed roku 1969 figuruje přednáška ThDr. Františka Vaňáka o věrozvěstech Cyrila a Metodějevi, beseda Křesťanství a dnešek nebo přednáška Dr. Františka Spurného o Deklaraci lidských práv, v roce 1970 se přednášelo o Leninovi či kulturním životě v SSSR, o rok později o dělnickém hnutí a komunistické straně. Podobně zasáhla „konsolidace“ třeba do programu městského kina, které opět začalo ve větší míře promítat sovětské filmy. Mezi aktéry koncertů v roce 1970 je kromě jiných uvedena i hudba sovětské posádky.

Během 70. let se projevil i jiný trend normalizované kultury, která začala nabízet více zá-
bavy než kvality. Vážná

Kulturní středisko v Domě požárníků, 1976

Výstava 30 let života a budování Rýmařova, 1975

Přejeme všem našim zaměstnancům a partnerům příjemné prožití vánočních svátků a do nového roku hodně štěstí, zdraví a spokojenosti.

hudba, nad jejímž ústupem z oblíby u posluchačů lamentoval už František Vychodil, se nyní v Rýmařově hrála jen výjimečně, z nabídky koncertů mizel jazz, zato se vsázelo na populární zpěvačky. V Rýmařově s velkým úspěchem vystoupili třeba Petr Spálený, Marta a Tena Elefteriadu, Valdemar Matuška, Věra Špinarová, Hana Zagorová, Josef Laufer, Václav Neckář, Pavel Novák, Petra Černocká, Helena Vondráčková a další.

V roce 1972 se stal novým ředitelem Jednotného kulturního střediska František Karásek. JKS se v té době potýkalo s akutním nedostatkem prostor. Výstavba Kulturního domu se stále odkládala, v Domě požárníků od začátku roku 1973 probíhala generální oprava, a tak bylo „jedním opravdu důstojným stánkem kultury v Rýmařově“ divadlo a kino. Kromě něj se znovu využíval sálek na třídě Hrdinů známý jako Rudý koutek.

Jednotné kulturní středisko zahrnovalo v 70. letech několik zájmových uskupení, mezi něž patřil Mahen pod vedením režiséra Zdeňka Drštáka, hudební tělesa Pedagog Romana Ichy, Exodus II Vladimíra Václavka st. (do roku 1972) a dechovky Leopolda Valeriána a Josefa Taliána, pěvecký sbor rýmařovských učitelek pod taktovkou Blaženy Marečkové, rozhlasový kroužek vedený Františkem Karáskem, filmový v čele s Josefem Mathonem nebo fotografický pod vedením Josefa Rozsívala. Tiskový kroužek, který měla po Vychodilovi na starosti Blanka Rozsívalová, vydával *Kulturní zpravodaj*. Nejpočetnější ša-

Dechová hudba Josefa Taliána, 1976

chový kroužek vedl Adolf Strakoš a konečně vlastivědný, respektive archeologický kroužek Jiřího Karla se věnoval průzkumu Hrádku a osady na Bezručově ulici. V říjnu 1972 uspořádali členové první výstavu nálezů z počátků osídlování Rýmařovska, kterou navštívilo přes 1 200 lidí. V roce 1973 přešel vlastivědný kroužek z JKS pod správu Vlastivědného ústavu v Bruntále.

Generální oprava Domu požárníků jakožto hlavního sídla JKS byla dokončena v roce 1975 a v předvečer oslav 1. máje, tj. 30. dubna, byla budova předána do užívání. Získala nové označení Kulturní středisko. Přestože rozsah prostor (malý sál v přízemí, velký sál v patře) zůstal stejný, interiéry byly opraveny a moderně vybaveny. Toto řešení, jak poznamenává kronikář Konečný, „je pro současnou dobu výhodné, avšak nikoliv definitivní a takové, které by uspokojovalo splnění všech požadavků. Toho se dočkáme až opravdu teprve s dokončením výstavby kulturního domu“.

Při JKS nadále pracovalo několik kroužků a souborů. Mahen slavil 30. výročí, potýkal se však s nedostatkem herců a techniků a narážel na „určité zpoždění lidí“, kteří dávali přednost televizi. Při JKS fungovaly už tři filmové kluby a zájemci měli možnost navštěvovat jedenáct kurzů praktického či vzdělávacího zaměření.

Roku 1975 se věnovala mimořádná pozornost 30. výročí konce války, rozhlasové vysílání po drátě proto připravilo z městské kroniky a podle vyprávění pamětníků cyklus *Rýmařov před třiceti lety*. Posluchače

Kurz šití pořádaný JKS, 1977

Adolf Strakoš vedl šachový kroužek dospělých i dětí

Zpěvák Pavel Novák v Rýmařově vystupoval často

Děkujeme obchodním partnerům i zákazníkům za důvěru a přízeň. Všem přejeme příjemné prožití vánočních svátků a do nového roku hodně zdraví, spokojenosti a elánu.

GRIZZLY servis Václav Vlášek

seznamoval s postupem osvobozovacích bojů přímo v Rýmařově. Protifašistická tematika zasáhla rovněž do námětů zájezdových představení v podání Severomoravského divadla v Šumperku a Státního divadla v Ostravě.

Neustálé opravy a rekonstrukce stále ovlivňovaly kulturní dění ve městě. V roce 1976 si kronikář Konečný povzděchl, že se „podmínky pro kulturní život [...] ani letos nezlepšily, ba dokonce se dočasně podstatně zhoršily“, v budově kina se totiž začalo s opravou ústředního topení a jeviště, která úplně zablokovala konání divadelních a hudebních

pořadů. Šest koncertů populárních skupin a interpretů proběhlo zejména pod širým nebem ve Flemmichově zahradě. Podmínky v roce 1977 už kronikář hodnotí jako „velmi špatné“, divadelní představení a koncerty se nekonaly vůbec. JKS alespoň organizovalo zájezdy na představení do Olomouce, zájem však nebyl příliš velký.

V té době se dokončovaly stavební práce na novostavbě Domu kultury, jehož otevření v roce 1978 definitivně vyřešilo problémy s nedostatkem vhodného prostoru pro pořádání větších kulturních akcí. Začala se psát nová kapitola.

Výstavba Kulturního domu v akci Z

S výstavbou Kulturního domu, „této velmi významné stavby pro Rýmařov i okolí“, této „nejvýznamnější stavby následujících let“, jak píše kronikář Konečný, se začalo terénními úpravami a přípravou staveniště v říjnu 1973. Jako nejvhodnější lokalitu pro umístění Kulturního domu studie vyhodnotila Stalinův park s centrálně umístěným Stalinovým pomníkem (od olomouckého sochaře Karla Lenharta), který kvůli tomu musel být přemístěn do rohu parku. Jedním z důvodů výběru pozemku byla bezprostřední blízkost autobusového nádraží a dvou v Rýmařově největších sídlišť.

Dům kultury měl být postaven v akci Z (tj. pomocí dobrovolné nep placené práce obyvatel), k čemuž se v roce 1973 zavázaly nejvýznamnější podniky města, jakými byly Rudné doly Rýmařov, Hedva, Geologický průzkum, Domovní správa, Technické služby ad. Úsilím věnovaným této akci měl Rýmařov získat „kulturní stánek, který nám budou moci závidět i leckterá větší města“, jak zdůrazňuje kronikář Konečný.

V harmonogramu prací na rok 1974 bylo naplánováno odpracování 17 400 hodin, odpracovalo se však 13 000, a to kvůli nedostatku materiálu, konkrétně cihel na spodní část restaurace. Stihlo se ale vykopat bezmála třicet jam pro základy pilířů, které byly dva metry hluboké a všechny se musely kopat ručně. Brigádníci z několika podniků pracovali nepřetržitě od dubna do prosince.

V následujícím roce byly jámy zabetonovány a pracovníci Rudných dolů Jeseník zahájili montáž konstrukce, která probíhala od srpna do prosince. V roce 1976 měl Kulturní dům hotovou konstrukci i obvodové zdi, nedokončená naopak byla montáž elektrické instalace a zejména ústředního topení a vzduchotechniky, nedodání materiálu na stavbu způsobilo tříměsíční zpoždění, a to navzdory odpracovaným bezplatným brigádám občanů.

Zpoždění se táhlo do následujícího roku. Původní termín dokončení

– 31. prosince 1977 – nemohl být dodržen. Stavbu komplikovaly zpožděné dodávky zařízení a materiálu. Zatím byly provedeny venkovní výkopy pro inženýrské sítě, natřena konstrukce a začalo se s obkládáním stropů a stěn, na čemž se podíleli hlavně odborníci z dodavatelských podniků.

Zápis v městské kronice věnovaný dokončení Kulturního domu v Rýmařově zdobí kresba znázorňující tento objekt, jehož výstavbě Rýmařované věnovali pět let. Dohromady na něm bylo odpracováno přes 80 000 brigádnických hodin, celkové náklady se vyšplhaly na 14 400 400 Kčs, z čehož 5 000 000 Kčs přispěly rýmařovské závody. Celkovou hodnotu díla kronikář Konečný vyčíslil na 17 000 000 Kčs. Kulturní dům byl postaven na místě parku (ještě předtím zde ležel

PF 2019

Děkujeme všem zákazníkům
za projevenou přízeň
a přejeme příjemné prožití svátků
vánočních a úspěšný nový rok.

VINOTÉKA
na Husovce

Husova 1, Rýmařov 795 01

městský hřbitov), byl tak vsazen do zeleně; pokácely se jen ty stro-
my, které budově překážely. Stavbu tvořila ocelová konstrukce krytá
pláštěm a vyplněná izolačním materiálem, jen malá část byla posta-
vena z cihel (restaurace). V interiéru dominovaly mramorové, parke-
tové a linoleové podlahy podle charakteru místností. Vizuální podo-
bu hodnotí Vratislav Konečný takto: „Z vnější strany působí celý ob-
jekt střídavým dojmem bez honosného přepychu, vnitřní prostory jsou
velmi pěkné, vkusné a esteticky působivé.“

Budova návštěvníky vítala vstupní halou, následovalo předsálí, šatny
a velký sál s jevištěm, šatnami a dalšími prostory, v přízemí byla
umístěna kancelář Jednotného kulturního střediska. V prvním patře
byly čtyři klubovny, reprezentační místnost městského národního vý-
boru, malý sál, balkon a lóže s výhledem do velkého sálu. Pod resta-
urací a kavárnou se nacházel byt správce budovy.

Slavnostní zahájení provozu Domu kultury připadlo na 3. listopad
1978. Na prostranství před vstupem hrála dechová hudba, následova-
ly proslovy zástupců města a okresu, byla předána čestná uznání bri-
gádníkům a organizacím, jež se významně podílely na vybudování
domu. V kulturním programu účinkovala Marie Rottrová se skupinou
Plameňáci. Večer završila společenská taneční zábava. Nazítří byl na-
plánován Den otevřených dveří. Toho se zúčastnilo přes 1 500 ná-
vštěvníků, zatímco na otevření DK přišlo zhruba 500 lidí.

Výstavba Kulturního domu v Rýmařově znamenala pro město a jeho
okolí zásadní mezník. Nejrozmanitější kulturní akce měly konečně
dostatečné zázemí s moderním vybavením. Přestože nepříliš kvalitně
provedená stavba začala v následujících letech projevovat technické
problémy, nic to na jejím významu neubírá.

Slavnostní otevření Domu kultury, 3. 11. 1978

Jednotné kulturní středisko se sídlem v Domě kultury

Podmínky pro kulturní život v Rýmařově se v roce 1978 výrazně zlepšily,
kronikář dokonce zdůrazňuje, že „dosáhly takové úrovně, jakou nikdy dosud
neměly“. Na počátku roku byla dokončena oprava jeviště v kině, která se ne-
čekaně protáhla, protože pracovníci Divadelní služby zajišťující renovaci
museli práce přerušit a věnovat se demontáži zařízení jeviště Národního di-
vadla v Praze. Na konci roku 1978 byl zahájen provoz v Domě kultury, kte-
rý se stal hlavním sídlem JKS. Ve vedení JKS nadále stál František Karásek,
mimo něj kulturní středisko zaměstnávalo další čtyři odborné pracovníky.
Od této chvíle se kinosálu pro jeho svažitě hlediště začalo užívat prim-
árně k filmovým promítáním a divadelním představením, zatímco no-
vý velký sál v Domě kultury začal sloužit zábavám, plesům, estrádám
a koncertům. V opraveném kinosále se v roce 1978 uspořádalo dvanáct
divadelních představení (např. *Peer Gynt* v podání amatérského divadla
z Ústí nad Labem, *Bratři Karamazovi*, *Gazdina roba* nebo *Večer tříkrá-
lový Severomoravského divadla Šumperk*).

Koncerty vážné hudby se už nepořádaly, zájem byl spíš o vystoupení po-
pulárních hudebníků, jako byli Ivan Mládek, Petr Spálený, Ladislav
Štaidl, Felix Slováček, Jitka Zelenková, skupina Fešáci, skupina Michala

Tučného Tučňáci nebo skupina Karla Vágnera se zpěváky Petrem
Kotvaldem a Stanislavem Hložkem (koncert *Holky z naší školky*).

Kronikář Konečný v hodnocení vkusu mladých posluchačů následuje
svého předchůdce Františka Vychodila, když píše: „Mezi mládeží jsou
všichni zpěváci velmi populární, všichni jsou dobře známí z televize,
z rozhlasu nebo gramofonových desek a mají velmi dobrou úroveň, ale
při přímém koncertním vystoupení často pro hluk nebo někdy doslova
vřavu a kravál není samotného zpěváka téměř slyšet nebo je jej slyšet až
příliš, takže mu není vůbec rozumět a o uměleckém zážitku nemůže být
žádná řeč. Tyto koncerty jsou dělány zásadně přes zesilovací aparatury,
které do sálu ženu zvuky v intenzitě přes sto decibelů, takže nakonec
všechno splývá v jedinou zvukovou kulisu, která otřásá i okny v sále.
Jenže mladým se právě tento způsob líbí, mně není jasné, co se jim na
něm může zdát pěkného, ale „proti gustu žádný dišputát“. Škoda, že tato
vystoupení nebyla vyvážena alespoň jedním koncertem vážné hudby.“

Nicméně JKS se podílelo i na akci *Kultura mládeži*, prostřednictvím níž
se do škol dovážely programy zaměřené na vážnou hudbu či slavné
osobnosti českých dějin a literatury.

coop
JEDNOTA
ZÁBŘEH

Všem našim zákazníkům přejeme krásné prožití
vánočních svátků a hodně štěstí, zdraví
a lásky do nového roku 2019.
Děkujeme Vám!

Místní
obchod
s tradicí

Při JKS nadále pracoval kroužek divadelní, taneční, dechové hudby, pěvecký, fotografický, filmový, leteckých modelářů, rozhlasu po drátě a šachový. Velký zájem začal být o kroužek šití nebo o němčinu pro začátečníky. Později se k nabídce přidaly dva kluby přátel umění a svaz ochránců přírody.

Z divadelních představení uskutečněných na konci 70. let nutno vyzdvihnout alespoň pořad zaměřený na osobnost Jaroslava Ježka *Putování za kloboukem ve křoví* v podání Divadla Oldřicha Stibora z Olomouce. Ve druhé polovině 80. let začalo do Rýmařova zajíždět také pražské Divadlo Jára Cimrmana.

Divadelní soubor Mahen v roce 1979 zažil smutný odchod dlouholetého režiséra Zdeňka Dršťáka, po němž se vedení ochotníků ujal jeho syn Jiří. Mahen následujícího roku nastudoval hru Jana Wericha *Teta z Bruselu* s hudbou Jaroslava Ježka v podání rýmařovské skupiny Gradace. V roce 1982 slavili úspěch s tragédií Clause Hubalka *Hodina Antigony*. Představení Mahenu slovy V. Konečného „*jediná dokázala zaplnit divadelní sál do posledního místa*“.

V roce 1980 slavil ženský pěvecký sbor, jehož zakladatelkou, dirigentkou a dramaturgyní byla učitelka Blažena Marečková, 10. výročí koncertem se souborem z Vrbna pod Pradědem. Z výstav v tomtéž roce zaujali výtvarníci Tomáš Matera, Stanislav Šimr, Jaroslav Růžička, Stanislav Zuština, Bedřich Holas a Roman Vólnohradský, kteří „*vyznali*

svou lásku Rýmařovu a Jeseníkům“. Podobně velký zájem vyvolala později výstava fotografií Jaroslava Němce. Na samém sklonku normalizační éry se o výstavní a především výtvarnou činnost začal starat nově založený Klub amatérských výtvarníků.

Módní přehlídka v Domě kultury, 16. 12. 1978

Festival Písně přátelství ve velkém sále DK, 1979

Spartakiáda 1980

Vernisáž výstavy brněnských výtvarníků, malý sál DK, 1981

Taneční gymnázia, 1985

Ušem našim kostim a stravnikum
děkujeme za jednadvacetiletou přizem
a do noveho roku přejeme
kodně zdraví a úspěchů.

www.pradedrymarov.cz

Od roku 1980 se v městské kronice začala vést kolonka Využití Domu kultury. Od počátku své existence budova sloužila nejrůznějším akcím od estrád, plesů a zábav přes přednášky a výstavy po schůze a schůzky zájmových a uměleckých souborů. Kronikář Konečný uvádí, že v první polovině 80. let se v DK denně konaly asi tři akce.

V roce 1982 vznikl Kruh přátel hudby, který zajišťoval koncerty vážné hudby v sále LŠU na Divadelní ulici. Zpočátku přitahovaly kolem stovky posluchačů, postupně však návštěvnost klesala na 50 až 70 návštěvníků zejména starší generace. O něco větší zájem byl o pravidelné dechové koncerty nebo vystoupení domácí skupiny

Pedagog, která v roce 1989 oslavila 30. výročí svého založení.

V roce 1989 se v Domě kultury podařilo uskutečnit 11 599 akcí. To podle kronikáře Konečného svědčí o tom, „že kulturní dům je hojně využíván a plně slouží nejen potřebám města, ale v mnoha případech i okresu“. Již po desíti letech existence domu se však objevily zásadní potíže s rovnou střechou, kterou zatékalo. V roce 1988 byl vypracován znalecký posudek, doporučující z klimatických důvodů přestavět střechu na sedlovou. Částečná oprava problémových míst byla provedena v roce 1990, na celkovou opravu si však musela budova dvacet let počkat.

František Karásek (medailon)

Výraznou osobností spojenou s historií Domu pionýrů a Domu kultury, jež se významně podílela na společenském a kulturním životě v Rýmařově, je František Karásek. Narodil se 8. února 1934 v Kostelci na Hané. Jeho rodiče pracovali v zemědělství a později se přestěhovali k Moravské Třebové, kde jejich syn vychodil měšťanku.

Už od studentských let projevoval hudební a herecké nadání, rád zpíval a hrál na kytaru. Po absolvování Vyšší průmyslové školy strojnické ve Zlíně odešel v roce 1954 na umístěnkou do Rýmařova, kde nastoupil jako technik do Strojní a traktorové stanice. Po vojně, kde hrál a zpíval ve vojenském souboru, se oženil.

Od počátku 60. let pracoval v Domě pionýrů a mládeže,

první čtyři roky jako jeho ředitel a poté jako technický pracovník. Vedl zájmové kroužky s technickým zaměřením, promítal filmy a pohádky pro děti, v létě pravidelně zajížděl jako instruktor dětských táborů (se svou ženou, zdravotní sestrou) do Železné, k Plumlovské přehradě či do Nové Vsi u Rýmařova.

V 70. letech si zvolil nové profesní působiště – v kultuře. V roce 1972 se stal vedoucím Jednotného kulturního střediska a roku 1978 prvním ředitelem nově otevřeného Domu kultury. S tímto polem působnosti bývá František Karásek spojován nejčastěji. Za jeho vedení se v Domě kultury každým rokem pořádala řada kulturních a společenských akcí, plesů a zábav, fungovaly i pravidelné kurzy a zájmové kroužky pro dospělé. V roli ředitele Domu kultury vytrval do jara 1991, kdy ho vystřídal Alois Matuška. František Karásek nicméně v Domě kultury zůstal zaměstnán jako odborný pracovník až do roku 1994, kdy šel do penze.

Kromě práce organizátora se podílel na kulturním životě města i jako ochotnický herec souboru Mahen, ale především jako zpěvák mnoha hudebních souborů. Od mládí účinkoval v dechových, jazzových i populárních kapelách, patrně nejpevněji a nejdéle byl spojen s legendární skupinou Pedagog. Vystupovala jako hudební doprovod plesů, zábav, svateb a pravidelně koncertovala v kavárně Avion. Hudba a zpěv zůstaly láskou Františka Karáskova i po jeho odchodu do důchodu. Jeho charakteristický hlas si pamatují nejen posluchači Pedagogu či Taliánky, ale i pravidelných relací městského rozhlasu. František Karásek zemřel 24. července 2015 v nemocnici v Krnově.

Hudba Pedagog

S dechovkou před SVČ

Děkujeme všem zákazníkům
za projevovanou přízeň
a přejeme příjemné prožití
svátků vánočních,
pevné zdraví a mnoho úspěchů
v novém roce 2019

**KLEMPÍŘSKÉ A
POKRÝVAČSKÉ PRÁCE**

JASTR

Zdeněk Jančík, tel.: 604 322 245
Jaroslav Struhár, tel.: 606 146 847

Fotokroužek

Rýmařovsko je regionem se silnou fotografickou tradicí, kterou reprezentuje zejména osobnost celosvětově známého fotografa ze Sovince Jindřicha Štreita. Jeho neméně slavným předchůdcem byl Karel Schinzel, vynálezce technologických postupů zpracování barevné fotografie. Získal desítky světových patentů, jež zakoupila např. americká společnost Kodak.

S rozvojem technologií se v druhé polovině 20. století stalo fotografování oblíbeným koníčkem řady amatérů, kteří se chtěli v této činnosti zdokonalovat, sdílet ji se stejnými nadšenci a veřejně prezentovat výsledky své práce. Proto se v Československu začali sdružovat v kroužcích, které se zřizovaly při závodních klubech. V Rýmařově byl fotokroužek založen při Spojeném závodním klubu ROH v roce 1962. Po zrušení klubu v roce 1966 jeho činnost spadala pod Jednotné kulturní středisko.

Původně měl kroužek deset členů, tvořili ho František Křapa, Josef Mathon, Jiří Navrátil, Jaroslav Němec, Miloslav Procházka, Jiří Tluchoň, Milan Vavroušek, František Zahradník, Bohumil Švéda a vedoucí fotokroužku Josef Rozsival. Později se výraznými členy fotokroužku stali Jindřich Štreit, Miloslav Požár nebo Zdeněk Habr. Schůzky se konaly jednou za čtrnáct dní v klubovně SZK, který sídlil v budově bývalé klášterní školy na Sokolovské ulici. Zde měli

amatérští fotografové k dispozici zázemí s fotokomorou. Na každou schůzku museli členové připravit tematický úkol, nad kterým poté vedli debatu. Fotokroužek organizoval také společné vycházky do okolí Rýmařova (např. na Sovinec, do Malé Morávky aj.) a pořádal každoroční výstavy prací všech členů.

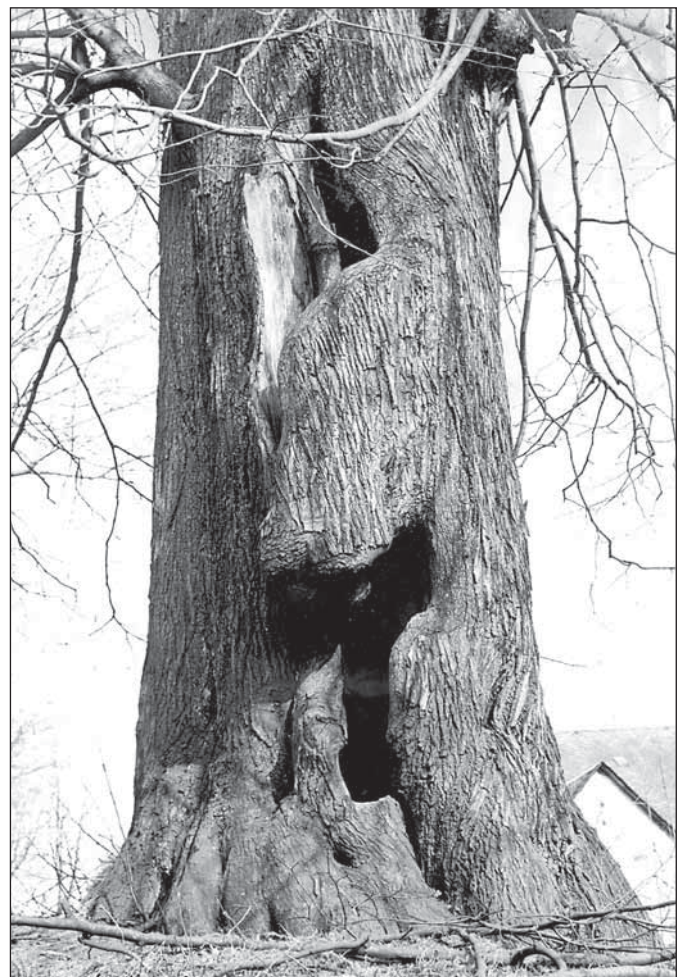
Fotokroužek se od roku 1968 pravidelně podílel na organizaci celostátních výstav fotografií pod názvem *Krásy našich hor* při příležitosti Lesnických a mysliveckých dnů. V roce 1972 založil celostátní soutěž barevných diapozitivů na počest Karla Schinzela na téma *Krásy země*, od roku 1976 přejmenovanou na Cenu Karla Schinzela. Úspěšné bylo také pravidelné setkávání s fotografy z celého Československa.

Členové rýmařovského fotokroužku vytvářeli nejen snímky vysokých estetických kvalit, nýbrž i dokumentačního charakteru, díky čemuž je město Rýmařov a jeho okolí napříč druhou polovinou 20. století poměrně dobře zdokumentováno. Výsledkem jejich činnosti je také černobílá publikace *Rýmařov* vydaná v roce 1970, jejíž textové části se ujal František Vychodil a obrazové právě členové fotokroužku.

Fotokroužek zanikl v roce 1989 založením Klubu amatérských výtvarníků, jehož se stal součástí.

Bohumil Švéda: *Jinovatka*, 1972

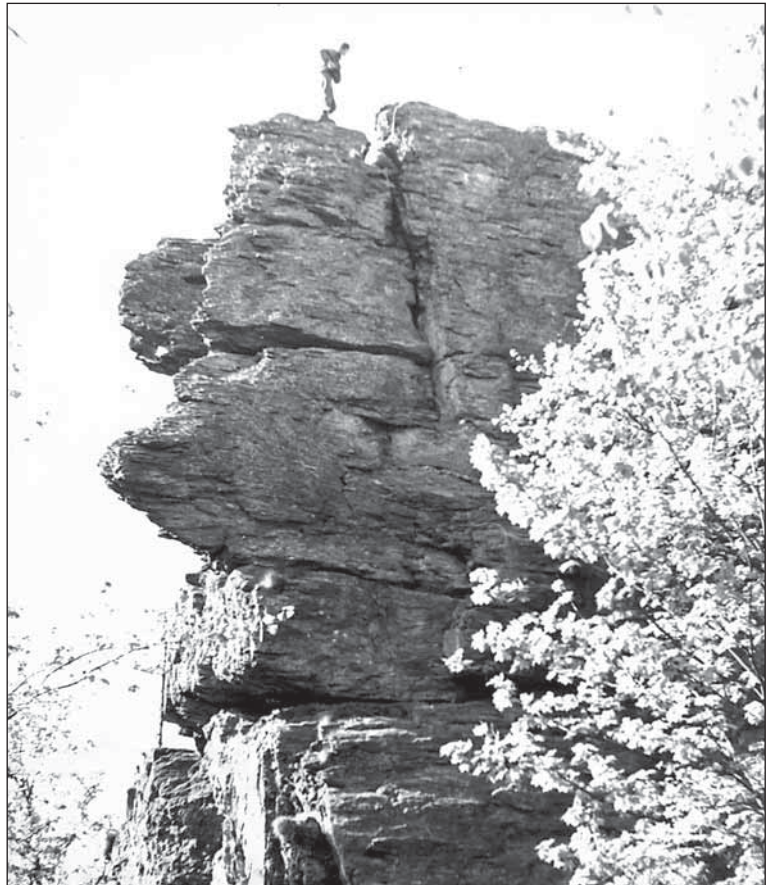
Milan Mathon: *Lípa*, nedatováno

Luboš Dřevo s kolektivem zaměstnanců Hostinského pivovaru a hotelu Excelent děkuje hostům za přízeň, kterou nám projevili v roce 2018. Tímto Vás chceme pozvat 25. 12. na Štěpánskou karaoke show..

www.hotelexcelent.cz

Miloslav Procházka: *Jeden z nás*, 1968
(na snímku Jaroslav Němec)

Josef Rozsival: *Samotář*, nedatováno

Klub amatérských výtvarníků

Dům kultury od začátku roku 1989 poskytoval zázemí pro nově vzniklý Klub amatérských (angažovaných) výtvarníků (KAV), jehož cílem bylo pořádat výstavy výtvarného umění. V Rýmařově totiž až do roku 1992 nefungovala žádná galerie. Městská kronika se o KAV poprvé zmiňuje v roce 1989, a to jako o „nevelk[é] skupin[ě], která chce napomáhat k rozvoji svých vlastních členů a k jejich zdokonalování, ale také k obohacení kulturního života ve městě pořádáním výstav vlastních prací i jiných autorů, nejen amatérů, ale i renomovaných profesionálů“. Kronikář Vratislav Konečný uvádí celoroční výstavní činnost klubu v malém sále Domu kultury. Zahájila ji společná výstava děl členů klubu, následovala výstava soch olomouckého sochaře Jiřího Žlebka, dále výstava fotografií, grafik a obrazů Miloslava Požára, výstava fotografií členů KAV, výstava kreseb Františka Tichého a výstava soch sobotínského výtvarníka Jiřího Jílka. Kronika ovšem neinformuje, že výstava obrazů jednoho z nejvýznamnějších českých výtvarníků současnosti Michaela Rittsteina a výstava *Americký plakát* nebyly Okresním kulturním střediskem Bruntál povoleny.

Po pádu komunistického režimu v zemi, v roce 1990, KAV uspořádal výstavu fotografií o listopadu 1989, výstavu obrazů Hedy Trejtnarové, výtvarných prací rýmařovského rodáka Oldřicha Šembery, mimořádnou výstavu grafik Josefa Čapka a výstavu *Rýmařovský syndrom* o vývoji architektury ve městě. Na začátku roku 1991 pak klub uskutečnil výstavu malby, grafika a sochaře Jiřího

Sopka a výstavu grafických prací německého malíře, sochaře a grafika Herberta Dlouhyho, což byl poslední výstavní počín klubu v prostorách Domu kultury. KAV se totiž záhy proměnil do nově vzniklé Společnosti pro obnovu Městského muzea v Rýmařově (SOMMR),

Příprava výstavy sochaře Jiřího Žlebka, 1989

Vedení společnosti **RD Rýmařov** přeje všem
zaměstnancům, spolupracovníkům,
zákazníkům a čtenářům
Rýmařovského horizontu, **hodně zdraví**
šťěstí a spokojenosti v novém roce 2019.

z níž následně vzniklo Volné sdružení umělců Octopus (dnes Spolek OCTOPUS, z. s.) se stejnojmennou výstavní galerií, jež je součástí rýmařovského muzea, a s první výstavou v listopadu 1992.

Základními členy byly významné osobnosti kulturního života v Rýmařově, umělci, z politických důvodů nevystudovaní výtvarníci

a kulturní nadšenci, z nichž mnozí jsou dosud aktivní: Miloslav Požár, Vladimír Měrák, Roman Karel, Marek Zoth, Petra Klimentová, Jaroslav Němec, František Vrbeník, Pavel Rychlý, Pavel Pasecký, Luboš Tesař, Jiří Reisner, Zdeněk Habr, Josef Hroch, Bohumil Švéda a mnoho dalších.

Výstava sochaře Jiřího Jílka, 1989

Vernisáž výstavy Oldřicha Šembery, 1990

Dům pionýrů během normalizace

V roce 1970 se DDM vrátil ke svému dřívějšímu názvu Dům pionýrů a mládeže. V březnu 1974 Milana Neheru na postu ředitele zastoupila Helena Kolářová. Zařízení nabízelo už přes padesát kroužků pro děti, zaměstnávalo šest stálých a asi čtyřicet externích pracovníků. „Veškerá mimoškolní činnost s výjimkou tělovýchovy je z celého města soustředěna do pionýrského domu, který tím plní nejen zásluhou činnost v mimoškolní výchově, ale přispívá i k socialistické výchově naší mladé generace,“ shrnuje kronikář.

To ostatně potvrzuje i náplň kroužků rozdělených do čtyř oddělení. Na úseku věnovaném společenské vědě a umělecké výchově pracovalo třináct zájmových kroužků, např. loutkářský, maňáskový, pěvecký, filatelistický ad. Jeho pracovníci pořádali soutěže v přednesu českých i ruských básní, festival dětských sovětských filmů, jednou týdně promítali filmy pro děti z mateřských škol a družin mládeže, připravova-

li dětský karneval ad. Druhý úsek zahrnoval patnáct kroužků zaměřených na tělovýchovu a turistiku (např. kurz plavání, požárníky, šachový, gymnastický aj.). Třetí úsek tvořilo dvanáct kroužků zaměřených na techniku a přírodovědu a náplň čtvrtého úseku byla pomoc PO SSM (Pionýrské organizaci Socialistického svazu mládeže). Dům pionýrů zajišťoval také školení pro pionýrské instruktory. Mimo národní finále PO SSM v lyžování, pěvecké soutěže O zlaté zvonky každým rokem DPM organizoval celorepublikový šachový turnaj žáků. Po více než dvou letech ve funkci Helenu Kolářovou vystřídal staronový ředitel Milan Nehera, který se vrátil z uvolněné funkce předsedy okresního výboru Odborového svazu pracovníků ve školství v Bruntále. V roce 1978 měl DPM šest pedagogických pracovníků, pět správních zaměstnanců, dvaatřicet externích pracovníků a pět dobrovolných spolupracovníků. Dohromady zajišťovali čtyřiačtyřicet

Krajská přehlídka dětských divadel

Závody minikár

Vedení společnosti KATR přeje všem
zaměstnancům, spolupracovníkům,
zákazníkům a čtenářům
Rýmařovského horizontu, hodně zdraví
šťěstí a spokojenosti v novém roce 2019.

kroužků. V tomtéž roce DPM získal kromě budovy dnešního muzea na náměstí Míru k dispozici i prostory v Domě požárníků, neboť Jednotné kulturní středisko se přestěhovalo do nově postaveného Domu kultury.

V 80. letech se nabídka zájmových kroužků rozrostla na padesát. Mimo tradiční šachový turnaj DPM zajišťoval přehlídku dětských divadelních a loutkářských souborů nebo okresní i krajskou turisticko-brannou soutěž O partyzánský samopal či oblíbené závody minikár (1975–2005). V roce 1982 DPM navštěvovalo 916 dětí, rok nato to bylo už 1 240 žáků, kteří navštěvovali 71 kroužků. V polovině 80. let Dům pionýrů organizoval kolem pěti letních táborů, nejen v adaptované školní budově v Nové Vsi a od roku 1988 také v Ondřejově, ale třeba i v Praze, Prostějově, Miletíně, jeden se ve formě přírodopisné

expedice konal v Bulharsku, další v Německé demokratické republice nebo v Polské lidové republice.

Nabídka kroužků se rozrostla třeba o klub pohádek, diskoklub, džezgymnastiku, o kroužek zápasnický, akvaristický, elektronický či klub mezinárodního přátelství ad. Dům pionýrů ale otevřel i kroužky němčiny a angličtiny, protože na školách byly zrušeny povinně volitelné předměty, kam spadaly cizí jazyky. V roce 1988 navštěvovalo 98 kroužků 1 669 dětí. Letní aktivity byly podle kronikáře „až na doraz a další rozšiřování letní činnosti už nebude možné, protože by se organizačně nedaly zvládnout“. Během prázdnin roku 1988 Dům pionýrů zajistil rekordních čtyřiatdvacet soustředění dětí různých zájmových útvarů, čtyři výměnné tábory (jeden v NDR) především s DPM z jižní Moravy, aby „naše děti mohly být v teplejších krajinách“.

Letečtí modeláři v průvodu před DPM2

Branná soutěž O partyzánský samopal

Archeologický kroužek

Zvláštním fenoménem souvisejícím s činností DPM, resp. DDM, je archeologický kroužek určený žákům a studentům. Ve své době byl československým unikátem. Vedle podobného kroužku v Hradci Králové totiž existoval jen ten rýmařovský. Činnost zahájil v roce 1969 a zanikl na podzim 1991. Pět výzkumů s obrovským množstvím nasbíraného archeologického materiálu naplnilo sbírky dnešního Městského muzea Rýmařov a vzpomíná na ně řada pamětníků.

Začišťování podlahy domu řemeslníka, zleva členka kroužku Czedroňová, J. Novák a J. Karel, 1973

V roce 1969 pod hlavičkou ONV v Bruntále začal výzkum lokality Hrádek, který metodicky vedl archeolog Vladimír Goš. Zpočátku na výzkumu pracoval archeolog Jaromír Neumann a rýmařovský učitel, historik, později zakladatel obnoveného rýmařovského muzea Jiří Karel, od roku 1970 přibyl Josef Bahulík. Výzkum na Hrádku probíhal ve dvou fázích, v letech 1969–1973 a 1976–1988. V mezidobí se výzkumníci přesunuli na Bezručovu ulici na okraji města. V roce 1980 pro-

Odkrývání objektu zemědělské usedlosti z 2. pol. 13. stol. na Bezručově ulici, zleva J. Novák a J. Bahulík, 1975

*Prima Pizzerie děkuje svým zákazníkům
za přízeň a do nového roku 2019 přeje
pevné zdraví a mnoho splněných přání*

vedli sondy na zaniklém hradu Strálku. O šest let později proběhl průzkum odpadových jam renesančních hrnčiren v okolí Podolského potoka. Poslední výzkum, na kterém se archeologický kroužek podílel, proběhl v lokalitě Burgetova statku a byl ukončen v roce 1991. O výsledcích všech výzkumů byla publikována řada odborných studií a článků, které umožnily poznat hmotnou kulturu Rýmařova od druhé poloviny 13. století do 17. století a napomohly v sestavení základních časových údobí historie města.

Kroužek pro mládež asistoval archeologickým výzkumům a zároveň pozitivně motivoval jeho členy k práci a ke vzdělání. Jak ve svých vzpomínkách zdůraznil Jiří Karel, kroužek měl být vším jenom ne „*tehdejší jediná, univerzální, povrchní a zidealizovaná dětská organizace. [...] Žádný dril, žádné politické žvásty, žádná masová organizace. [...] Spojoval nás společný zájem, společná práce, pro děti doslova detektivka, ale též příležitost mít staršího kamaráda, kterému se můžeš svěřit.*“ Kroužek navštěvovali většinou chlapci mezi 11 až 15 lety. Během roku měl kolem 12, nejvíce 20 členů. Za dobu existence jím prošlo na

250 chlapců a děvčat, žáků základních a v menší míře středních škol. Zhruba polovinu žáků kroužek motivoval k nastoupení na gymnaziální studium, středoškoláky zase ke studiu vysokoškolské archeologie, historie a dalších humanitních oborů a k nastoupení do zaměstnání v oboru muzejnictví, památkové péče či v tehdejších osvětových zařízeních.

Práce v terénu se prováděly od dubna do září, někdy i října. V zimním období následovalo zpracování nálezů v Domě pionýrů a mládeže na náměstí (dnešním sídle muzea). Práce probíhaly podle počasí několik dnů v týdnu a o volných sobotách, kdy děti pracovaly dopoledne, dospělí pak pokračovali do odpoledních hodin. Náplň kroužku byla zpestřována přednáškami, promítáním filmů s archeologickou tematikou a besedami.

Činnost kroužku skončila v roce 1991, když se jeho hlavní organizátor Jiří Karel spolu s dalšími nadšenci začal intenzivně věnovat obnově městského muzea, zrušeného v 60. letech minulého století.

JKS po sametové revoluci

S pádem vlády komunistické strany a sametovou revolucí Jednotné kulturní středisko se sídlem v Domě kultury vstoupilo do další významné éry. Do éry konečně svobodné, ve které však paradoxně kultura z důvodu hospodářských změn a otevřeného trhu zaznamenala značné problémy. Liberalizací cen došlo ke zdražení kulturní nabídky. Brzy bylo jasné, že kultura si v tomto otevřeném systému sama na sebe nevydělá. Začala být tedy víc než kdy jindy závislá na dotacích, které v té době byly velmi nízké.

K tomu došlo ke zvýšení cen paliv a energie, takže provoz Domu kultury byl výrazně dražší. S tím stoupaly ceny za kulturní akce, a vysokou návštěvnost tak zaznamenaly pouze „skutečně mimořádné“ pořady nebo představení domácího ochotnického spolku Mahen. První porevoluční roky kronikář Konečný definuje větou: „*Prostě – lidé, na kulturu nechodí.*“ Na druhou stranu kronikář konstatuje, že „*celkový počet akcí je nižší, [...] ale nedá se říci, že by to bylo ke škodě věci. Ubylo především různých formálností, jako jsou třeba přednášky s politickou tematikou, kde vždycky bylo velkým problémem zajistit alespoň trochu přiměřenou účast. [...] Proto se takové a podobné akce dělaly ve spolupráci s domovy mládeže, kde na ně museli jít chlapci nebo děvčata téměř povinně, protože se dělaly v době jejich organizovaného volna.*“

Festival mládežnických dechových orchestrů před DK, 1. 6. 1991

Dům kultury, příspěvková organizace s právní subjektivitou, musel vypracovat strategii, jak problémy s nedostatkem financí překonat. Obtíže, které „divoká“ 90. léta přinesla, se odrážejí i v personálních změnách na postu ředitele. František Karásek Dům kultury vedl do konce března 1991, kdy ho vystřídal Alois Matuška. Toho o tři roky později nahradil Jiří Babík (shodou okolností zeť Františka Vychodila), který Dům kultury řídil přibližně rok. V druhé polovině roku 1995 se na postu ředitele krátce objevil ještě Jan Janáč, než organizaci převzal tehdejší ředitel Domu dětí a mládeže Vítězslav Klimeš.

Dům kultury v první polovině 90. let bojoval s nedostatkem financí, a tak své příjmy z příspěvku od města a ze vstupného na kulturní akce musel doplnit ziskem z pronájmu sálu a dalších prostor pro podnikatelské účely (autosalon, prodej oděvů, samostatný bar, místnost pro pedikúru, kosmetiku aj.), dále o sponzorské dary a výtěžek dalších služeb, které začal nabízet (např. tisk a rozmnožování plakátů, smutečních či svatebních oznámení, objednávky jízdenek do všech států Evropy, cestovní kancelář aj.). Zisk z vlastní činnosti např. za rok 1994 dosáhl částky asi 2,5 milionu korun. Muselo se začít nově pracovat se sponzory a reklamou. Kulturní akce byly propagovány výlepem plakátů, pozvánkami v *Rýmařovských novinách* (vycházely od roku 1992) a hlášením v městském rozhlasu.

Přilákat takové množství návštěvníků, aby bylo možné zaplatit alespoň

Zleva L. Sigmundová, M. Pavlová, V. Klimeš

Medipraktik
Rýmařov

+420 954 213 253
ORDINACE@MEDIPRAKTIK.CZ
WWW.MEDIPRAKTIK.CZ

PF 2019

VŠEM NAŠIM PACIENTŮM PŘEJEME HODNÉ ZDRAVÍ A CO NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ ROK 2018.
ZA VAŠÍ PŘÍZEŇ DĚKUJEME.

MUDr. Věra Špicerová, MUDr. Darja Lašáková, MUDr. Jana Vaštková
Lenka Rampulová, Marie Černavová

náklady za akci, byl v 90. letech náročný úkol. Většina kulturních akcí byla prodělečná. Z toho důvodu se vsázelo na známá jména a neotevřenou nabídku, která ale ne vždy dokázala přilákat. Velký zájem nebyl překvapivě třeba o první striptýzové představení Sport stript show, na němž vystoupili sexuolog, striptérka, sportovní komentátor a kulturista. Přišlo kolem 120 lidí. Lákavé byly zájezdy na koncerty známých osobností nebo poznávací zájezdy. Plně obsadit autobusy se podařilo v roce 1990 při zájezdu na koncert Karla Gotta v Olomouci či při zájezdech do Vídně a do Mnichova za památkami města, ale i nákupy. V roce 1993 v Rýmařově účinkovalo Směšné divadlo Ludka Soboty, úspěch v roce 1994 zaznamenalo zábavné vyprávění Andera z Košic, koncert Moravanky či Rýmařovanky s vystoupením mažorettek, ale také koncert folkového písničkáře Pavla Dobeše. Zájem byl o koncert

na podporu Dětského domova v Janovicích pořádaný firmou Eko Metal Recycling. Mimo olomoucké a šumperské divadlo v Rýmařově vystoupilo Divadlo Jiřího Grossmanna nebo soubor Ivana Mládky. Zatímco v roce 1995 přinesl zisk zábavný pořad *Erža, Pito a já* nebo představení *Čert a Káča*, na vystoupení chrámových sborů na počest ThDr. F. Vaňáka nebo Hudební slavnosti se muselo doplácet.

V „devadesátkách“ se v Domě kultury začaly pravidelně konat diskotéky pro mladé. Probíhaly každý měsíc; dokonce se spojovaly s tanečními zábavami, aby byla návštěvnost plesů větší. Zatímco využití Domu kultury v 80. letech vycházelo na necelé tři akce za den, v roce 1995 to bylo 0,7 akce za den. Kvůli podfinancování kultury, malému zájmu obyvatel vybrat si z kulturní nabídky a nutnosti placeného pronájmu sálů výrazně pokleslo.

Dům dětí a mládeže (1990–1995)

Dům pionýrů a mládeže pod tímto názvem dokončil školní rok 1989/1990, a to s 98 kroužky pro 1 648 dětí. Největšímu zájmu se těšilo oddělení tělovýchovy, turistiky a branné výchovy. V posledním roce totality stihl DPM ještě zorganizovat okresní kolo pionýrské sportovní ligy ve stolním tenisu, okresní a krajskou soutěž dět-

ských divadelních a loutkářských souborů, okresní a krajské kolo soutěže O partyzánský samopal, okresní kolo Zlaté udice, soutěže v recitaci či celostátní turnaj v šachu. Pořádaly se příměstské i putovní letní tábory.

Po sametové revoluci se změny ve vedení Československa samozřej-

Kroužek sebeobrany v DDM2 (Domě požárníků)

Stolní tenis v DDM2

Posilovna v přístěží DDM2

Keramická dílna ve sklepě DDM2

PF
2019

Vedení firmy HEDVA ČESKÝ BROKÁT, s.r.o. děkuje všem svým zaměstnancům, zákazníkům a obchodním partnerům za podporu a věrnost. Přejeme vám příjemné prožití svátků, mnoho úspěchů v roce 2019 a těšíme se na další spolupráci.

mě otiskly i do centrálně řízené oblasti mimoškolního vzdělávání. Rýmařovský Dům pionýrů a mládeže se (už podruhé) přejmenoval na Dům dětí a mládeže a zůstal zachován v dosavadním rozsahu i zaměření, kterým byla „*péče o účelné, prospěšné a mládeži přitažlivé využití volného času*“. S pádem železné opony se zvětšil zájem o výuku jazyků (němčiny a zejména angličtiny). Naopak se přestaly konat výše zmíněné okresní soutěže.

Velkou změnou pro DDM byla nutnost uvolnit dosavadní sídlo na náměstí Míru, které bylo již v 60. letech přislíbeno městskému muzeu. To se během socialistické éry nepodařilo v Rýmařově obnovit. Až roku 1991 se vedení města rozhodlo podpořit iniciativu Společnosti pro obnovu městského muzea v Rýmařově (SOMMR) finančními příspěvky a přidělením dřívě slíbeného objektu. DDM se musel přestěhovat do budovy bývalých jeslí na Bartákově ulici, což kronikář Konečný hodnotil jako jisté zhoršení podmínek pro zájmovou činnost. Rodiče totiž byli zvyklí, že se Dům dětí nacházel v centru, kdežto teď museli pro děti zacházet „*dál od středu města*“. Skutečné komplikace to však přineslo především dětem dojíždějícím z okolních ob-

cí, protože nové sídlo DDM leželo podstatně dál od autobusového nádraží. Dům dětí nadále využíval také bývalý Dům požárníků na náměstí (tzv. DDM2).

Ve stejné době se odehrála změna ve vedení organizace – dosavadní ředitel Milan Nehera odešel do penze a na jeho místo 1. září 1991 nastoupil Vítězslav Klimeš.

V první polovině 90. let nabízel Dům dětí a mládeže kolem 85 kroužků rozdělených do oddělení turistiky, tělovýchovy, přírodovědy, společenských věd a estetiky. V organizaci pracovalo sedm zaměstnanců a přes padesát externistů. Počet zájemců o kroužky se pohyboval nad tisícovkou, např. v roce 1992 se zapsalo 1 107 zájemců. Z akcí, které DDM pořádal, zmiňme alespoň přehlídku dětských divadelních souborů z celé Moravy, akce pořádané ke Dni dětí, recitační soutěže, závody ve skoku vysokém Vánoční laťka nebo soutěž pro školáky Ententýny.

V lednu 1996 byl Dům dětí a mládeže sloučen s Domem kultury a 1. října téhož roku přestal pod samostatným názvem existovat. Vzniklo Středisko volného času.

Středisko volného času (1996–2011)

Dům dětí a mládeže a Dům kultury byly „*z důvodu ušetření provozních nákladů a mzdových prostředků*“ roku 1996 sloučeny a přejmenovány na Středisko volného času (SVČ). Na dobu určitou, do konce října 1996, spadalo SVČ pod školský úřad v Bruntále. Protože se spojení osvědčilo, od 1. října 1996 se jeho zřizovatelem stalo město Rýmařov. Hlavním sídlem zůstal Dům kultury, organizace nadále využívala i Dům požárníků na náměstí Míru a od roku 1995 ještě budovu kina na Divadelní ulici.

Ani sloučení organizací však nevyřešilo dlouhodobý problém s podfinancováním kultury. SVČ bylo stále závislé na dotacích od zřizovatele, z nichž byla hrazena polovina výdajů. Např. v roce 1996 příjmy (i s dotací) činily 2 407 975 Kč, výdaje pak 2 563 367 Kč; příjmy v roce 2008 činily 8 008 205 Kč a výdaje se vyšplhaly na 8 837 708 Kč. Od roku 2002 získávala organizace finance na mzdy pracovníků a odvody z mezd od referátu školství Okresního úřadu v Bruntále, a to podle počtu dětí přihlášených do kroužků. Od následujícího roku to byly dotace od Moravskoslezského kraje. Jak řekla v roce 2004 v rozhovoru současná ředitelka SVČ Marcela Pavlová: „*My jsme jediné zařízení v Moravskoslezském kraji, jehož zřizovate-*

lem je město, resp. město hradí naše provozní náklady. Všechny ostatní organizace našeho typu jsou zřizovány krajským úřadem, který jim hradí mzdové i provozní náklady.“ Výše dotací od kraje však nebyly nikterak vysoké, domy dětí si tak na sebe musely vydělat třeba i zvýšeným zápisným, což rýmařovskému SVČ nehrozilo.

Počet stálých zaměstnanců se pohyboval kolem čtrnácti lidí, externích pracovníků bylo v roce 1997 přes čtyřicet, v roce 2004 kolem třiceti. Kulturní nabídka SVČ rok od roku řídla, skládala se z divadelních představení (později zejména pro školy a školky), zábavných pořadů, koncertů, tanečních zábav a plesů. V roce 1996 proběhlo např. scénické představení Miloslava Šimka, Jiřího Krampola, Uršuly Klukové ad., Divadlo Jára Cimrmana zahrálo *Zrátu třídní knihy*. Od roku 1997 zajížděli do Rýmařova herci s populárními pořady, které diváci znali z televize, např. Jiří Šimek a Zuzana Bubílková s programem *S politiky netančím*, představení *Letí Šíp s Novotným* nebo *Ptejte se mě, na co chcete* Miroslava Donutla. Úspěch slavila Stella Zázvorková v roli Marie Terezie v legendárním představení *Milá máti, drahá dcero* v roce 2001. Zájem o divadelní představení rýmařovských ochotníků Mahen neopadl. Režie se už v dřívějších letech ujal Hana Vystrčilová a v repertoáru převládly detektivní komedie a veselohry, např. *Fatální bratři* Antonína Procházky či *Kaviár nebo čočka* G. Scarnicchio a R. Tarabusioho.

Málokteré představení si na sebe vydělalo, mezi pořady, „*které pokladnu SVČ notně zatížily*“, byly např. Hudební slavnosti, koncert Kučerovců či Hutky a pravidelně koncerty vážné hudby. Společnost 90. let byla přehlcená dřívě odpíranou, nyní pestrou nabídkou a nejrůznějšími možnostmi trávení volného času. Jak si všiml kronikář Konečný, „*o kulturu je mezi občany malý zájem, o kulturu vysoce kvalitní, ku příkladu koncerty vážné hudby nebo hodnotná divadelní představení, se zajíma[li] opravdu jen ti, pro které je tento druh zábavy, oddechu, ale i poučení vítanou součástí jejich života. V Rýmařově tento druh lidí není příliš velký.* [sic] *Co se však projevuje poslední dobou stále markantněji, je fakt, že se začíná ztrácet zájem i o tak zvanou konzumní kulturu.*“ Ivan Mládek se svou *Čundrcountryshow* byl s návštěvností necelých padesáti diváků v roce 1998 silně prodělečný. SVČ každým rokem připravilo kolem dvanácti koncertů. Oblíbené byly *Podvečery s Taliánkou*, *Vánoční koncerty* či vystoupení skupiny Pedagog, která v roce 1999 oslavila 40. výročí založení. Vystoupil ta-

Představení pro děti ve velkém sále SVČ

***
SLUNCE
 HOTEL - RESTAURACE - NOUČENTRUM - BOWLING

Děkujeme za Vaši přízeň a přejeme Vám krásné Vánoce
 a v novém roce 365 dnů plných SLUNCE.

Najděte si i v příštím roce své místo na Slunci.
www.hotelslunce.jeseniky.com

ké Lukáš Vondráček s klavírním koncertem, Alfréd Strejček se Štěpánem Rakem v literárně-dramatickém hudebním pásmu *Máchovska nokturna*. Pro školy se uskutečnil např. výchovný pořad *Ta naše písnička česká*.

Oddělení zájmové činnosti v roce 1996 nabízelo 65 kroužků, o rok později 70. Počet zapsaných dětí se každý rok pohyboval kolem tisícovky. Jednou z položek příjmů SVC bylo zápisné, které se podle materiální potřeby kroužku pohybovalo od 200 do 500 Kč na rok; postupně se však zvyšovalo. Nadále fungovala čtyři oddělení: techniky a přírodovědy, tělovýchovy a turistiky, společenských věd a estetiky a programové oddělení, do nichž byly zařazeny např. kroužek výtvarný, keramický, literární, jezdecký, cvičení na koni, vaření, sborového zpěvu, taneční, rybářský, kulturistiky, sebeobranu či angličtiny a němčiny. Novinkou se od roku 1997 stalo otevření učebny hudební a výpočetní techniky, později třeba debatní klub. Děti z kroužků SVC se zúčastnily nejrůznějších soutěží a sbíraly ocenění. Po roce 2000 vznikl prostor i pro seniory, kteří mohli navštěvovat kurzy paličkování, vyšívaní, pletení ze slámy, drátování nebo malování kraslic.

Pokračovalo se v pořádání nejrůznějších akcí pro děti a mládež, jakými byly diskotéky, klubové večery, Miss Poupě a Miss středních škol, soutěž Střílí celá rodina, přebor v šachu, vánoční jarmarky, zájezdy do zoo, na bazén, karnevaly aj. Mimo příměstské tábory se uskutečnily i tábory pobytové, třeba ve Vracově, Uherském Hradišti, Jemnici, Veselí nad Moravou, Mikulově, Orlických horách nebo nedalekém Žďárském Potoce.

Do listopadu 2000 byl ředitelem SVC Vítězslav Klimeš. Vystřídala jej Petra Mířová, ta však nezůstala ve funkci dlouho. Přestože byla vybrána na základě výběrového řízení, „zkušenosti v řízení práce na úseku kultury žádné neměla“, což se zřejmě na vedení organizace projevilo, a počátkem roku 2001 byla odvolána. Na její místo nastoupila Marcela Pavlová, dlouholetá pracovnice Domu dětí a mládeže, posléze SVC, která zařízení vede dosud.

SVC dostalo na starosti také promítání městského kina, které do roku 1995 provozovala soukromá firma Kompstav. Kinu v 90. letech kromě televize výrazně konkurovalo video, jež se masově rozšířilo téměř do všech domácností. Promítalo se tedy alespoň dvakrát týdně, v sobotu a v neděli. Městské kino bylo ovšem nutné výrazně dotovat. Roční návštěvnost se pohybovala kolem čtyř tisíc diváků, v roce 2005 klesla na 2 741, následující rok na 1 623 a v roce 2007 přišlo pouhých 807 zájemců. Dne 8. listopadu 2008 se promítalo naposle-

Oprava střechy SVC, léto 2001

Soutěž Střílí celá rodina

Velká cena žáků v šachu, 2000

Začátky orientálního tance v SVC, 2003–2004

Příjemné prožití vánočních svátků
a do nového roku 2019 přejeme
šťěstlí, zdraví, spokojenost
a mnoho osobních i pracovních úspěchů.

**Srdečný dík patří především
naším zaměstnancům a obchodním partnerům.**

Zahradní 1087/4, 795 01 Rýmařov, mobil: 777 346 104, 776 395 078

PIPA®
2019

www.klempirstvi-pipa.cz

dy, a to s nečekaným zpestřením. „*Hrál se film Juraje Jakubiska Bathory. [...] Kino bylo zcela zaplněno, vstupné se neplatilo, pro diváky se promítalo zdarma. Došlo však k trapné situaci – distributor poslal jen úvodní a závěrečnou část filmu, střední díl, velmi nutný pro kontinuitu příběhu, nedošel.*“ Budova bývalého kina se nadále využívala alespoň pro větší divadelní představení či školní akademie. V roce 2001 se konečně realizovala stavba nové sedlové střešky nad šatnami herců a velkým sálem někdejšího Domu kultury. V plánu byly ale i další opravy: sociálního zařízení, terasy, schodů, ramp, nátěry dveří, nákup nových zařízení pro činnost zájmových kroužků, výpočetní techniky aj. Z nedostatku financí se však musely nutné opravy neustále odsouvat.

Začátkem roku 2001 se do SVČ přemístila redakce čtrnáctideníku *Rýmařovský horizont*, který ve městě vycházel od konce roku 1999. V prvním desetiletí nového milénia proběhlo v Rýmařově představení *Pocta Edith Piaf*, výroční vystoupení skupiny Pedagog s dlouholetou členkou Ludmilou Sigmundovou, dále např. koncert Pepy Nose a Jana Kryla, Pavla Nováka, Františka Nedvěda, bratři Ebenů nebo folkového písničkáře a herce Jiřího Smitzera. V roce 2006 se uskutečnil první ročník hudebního festivalu Rýmařovská Skatastrofa a v říjnu 2006 v malém sále SVČ vystoupil světově známý jazzový trumpetista Laco Deczi s kapelou Celula New York.

Děti chodily na hromadně organizovaná divadelní představení, např. *Aprílovou školu*, *Oleповánky* Michala Nesvadby či pohádku *O líných strašidlech* spolku Mahen, který v roce 2005 oslavil 60 let svého působení.

Lidé si zvykli na bohatou nabídku plesů. Každým rokem je pořádaly základní školy, Diakonie, muzikanti, sportovci, gymnázium a střední

škola Prima. Přesto kronikář Konečný píše: „*Zdá se, že se členové současné kulturní společnosti více a více vzdalují všem kulturním a ušlechtilým zájmům. Prvotní se pro ně stávají peníze a materiální potřeby.*“

Redakce *Deníku* v roce 2007 provedla s rýmařovskými občany anketu, ve které se novináři ptali, s čím jsou ve městě spokojeni, či naopak nespokojeni. „*Třikrát zde zazněla i kritika na nedostatek kulturního vyžití*“ – dle slov kronikáře neopodstatněná. Akcí se v Rýmařově konal dostatek, ale účast na nich byla „*mnohdy doslova trapná*“. Rozmohl se stereotyp, kdy lidé neustále žehrali na chudý kulturní život v Rýmařově, sami se ho však nezúčastňovali ani se na něm nepodíleli.

Téhož roku se SVČ ujalo budovy někdejšího Katolického domu s koncertním sálkem na Divadelní ulici, který využívala ZUŠ. Převod se uskutečnil z pragmatických důvodů. Zřizovatelem ZUŠ byl krajský úřad, který škole poskytoval peníze na mzdy, nikoli na provozní náklady, které byly hrazeny ze školného. V té době ubývalo škole žáků a ZUŠ provoz budovy nezvládala financovat. Jelikož komorní sál využívalo i SVČ, došlo k dohodě, že budovu bude mít pod správou právě ono. Přesunuly se sem tedy kroužky orientálního tance, baletu a hip-hopu. V přízemí byla také vybudována bezbariérová místnost pro mentálně postižené Kouzelná buřinka.

Další zásadní etapou, do které SVČ vstoupilo v roce 2010, byla kompletní rekonstrukce a rozšíření budovy bývalého Domu kultury, na kterou získalo město dotaci. Na konci roku 2010 byla ukončena činnost ve stávajících prostorách a všechny aktivity byly přesunuty do náhradních prostor bývalých jeslí na Bartákově ulici. Činnost některých kroužků musela být pro nedostatek místa přerušena.

Vystoupení mažoretok při oslavě jubilea skupiny Pedagog

Na poslední promítání ve starém kině bylo plno, listopad 2008

Rekonstrukce budovy SVČ

V srpnu roku 2010 Regionální rada regionu soudržnosti Moravskoslezsko městu Rýmařovu schválila více než 56% dotaci na dlouho připravovanou rekonstrukci zastaralé budovy SVČ. Ta po více než třiceti letech existence vykazovala mnoho provozních problémů a nadměrnou energetickou náročnost. Budova vystavěná v akci Z na konci 70. let měla vyřešit tehdejší dlouhodobý nedostatek prostor pro kulturní život města, nebyla ale natolik kvalitně postavená, aby sloužila desítky let bez výrazných renovací a změn. Kvůli zatě-

kání byla už dříve provedena valbová střešní nadstavba, nyní přišel čas na totální rekonstrukci objektu.

Náklady na přestavbu byly vyčísleny na bezmála 80 milionů korun, z toho téměř 35 milionů mělo uhradit město. Akce byla naplánována na dva roky a měla nejen zabezpečit budovu proti únikům tepla a modernizovat její exteriér, interiér, obnovit veškeré sítě a technické vybavení včetně kotelny, ale také rozšířit prostory o čtyři přístavby a plně využít dosud nevyužívané prostory.

NÁBYTEK Polách

Kouzelné Vánoce, hodně zdraví a štěstí do nového roku 2019, všem našim zákazníkům, přeje kolektiv Nábytku Polách.

„V přízemí budovy, kde se v současnosti nachází nevyužívaný byt a technické prostory, vznikne mateřské centrum a centrum pro mentálně postižené. Obě tato centra (Sluníčko a Kouzelná buřinka) již několik let fungují v jiných prostorách, nově by měla získat moderně vybavené klubovny, herny a cvičebny. [...] V přízemí je projektována také zvukově izolovaná zkušebna pro hudebníky,“ informuje o plánech rekonstrukce Rýmařovský horizont. Nevyužité prostory kuchyně bývalé restaurace byly určeny pro vznik multifunkčního sálu s moderní promítací technikou a akustikou, využitelného mimo jiné pro obnovené kino. Kromě toho zahrnovala přestavba SVC vybudování moderní posilovny, atria s horolezeckou stěnou, výtahu zajišťujícího bezbariérovost, nové garáže, únikového schodiště z druhého podlaží nebo lepšího zákulisního zázemí velkého sálu. Středisko volného času se kvůli rekonstrukci muselo na dva roky přestěhovat do náhradních prostor. Znovu mu dočasně posloužila budova bývalých jeslí na Bartákově ulici, kde našly útočiště klubovny, kanceláře, počítačová učebna, mateřské centrum Sluníčko, redakce i keramická dílna, pohybové kroužky byly odkázány na tělocvičny a sálek na Divadelní ulici. Střelecký a chovatelský kroužek musely být dočasně

Přístavba pro horolezeckou stěnu

Velký sál během rekonstrukce

Rekonstrukce hrubé stavby SVC, 2011

Velký sál při slavnostním předání, 2013

Stavebniny Na hale děkují za spolupráci v roce 2018 všem našim zákazníkům, kterým přejí klidné a pěkné Vánoce a do nového roku vše nejlepší, zdraví a spokojenost. Budeme se na Vás i nové zákazníky těšit i v dalším roce.

Tým Stavebnin na hale

zrušeny, výrazně omezena byla i plesová sezóna. Kulturní pořady a vystoupení pro větší počet diváků se odehrávaly v budově divadla.

Návrh na rekonstrukci budovy SVČ vytvořil Ing. arch. Jiří Valert z firmy Stavoprojekt Šumperk. Ve výběrovém řízení na dodavatele stavby zvítězila šumperská firma SAN-JV, s. r. o., která nabídla rekonstrukci SVČ provést za 61 milionů korun. Podíl města se tak z původních 35 milionů snížil na 26,7 milionů korun. Budova byla začátkem března 2011 předána firmě SAN-JV, která započala bourací a demontážní práce. Při odkrývání základní konstrukce vyšel najevo rozsah jejího poškození korozi a také fakt, že některé její prvky proti původnímu projektu úplně chyběly. Starosta Rýmařova Petr Klouda v jednom z informačních článků o průběhu přestavby budovy konstatoval, že „rekonstrukce byla zahájena doslova v hodině dvanácté“. Během prací se přišlo i na řadu dalších skrytých vad, jejichž odstranění navýšilo původní rozpočet (např. sanace podlah ve druhém patře). Na jaře 2012 byla hotova rekonstrukce hrubé stavby a zdíci práce uvnitř budovy. Pokračovalo zabudovávání vzduchotechniky, elektrotechniky a prvků zajišťujících požární bezpečnost podle zpřísněných pravidel. Ta si vyžádala další vícepráce.

Rozsáhlá a mimořádně náročná rekonstrukce budovy SVČ dospěla do finále v březnu 2013. V zimě a během předjaří byly dokončeny práce v interiérech, elektrorozvody, stropy, topenářské práce, akustika velkého sálu a osvětlení, úprava fasády. Proběhla výběrová řízení na dodavatele vybavení jazykové učebny, mobiliáře, technologií multifunkčního kinosálu a jeviště velkého sálu. Rekonstrukce budovy SVČ nakonec stála 79 819 735 korun a s náklady na vybavení celkové náklady dosáhly částky 86 664 193 korun.

Slavnostní předání budovy za přítomnosti hejtmana kraje Miroslava Nováka a poslance Ladislava Velebného, vedení města, zástupců realizačních firem, škol, kulturních zařízení, starostů okolních obcí i partnerských měst proběhlo 23. dubna 2013, veřejnost se do objektu mohla poprvé podívat 1. června při příležitosti Mezinárodního dne dětí. Den otevřených dveří provázal kulturní program, kromě několika koncertů, vystoupení kroužků SVČ a dalších zájmových uskupení, pořadů pro děti, divadla na chůdách, promítání v kinosále atd. byla připravena výstava fotografií z průběhu celé rekonstrukce a ve finále večera swingový koncert Ondřeje Havelky a jeho Melody Makers.

Středisko volného času dnes

Středisko volného času Rýmařov se po rekonstrukci někdejšího Domu kultury na Okružní ulici na jaře 2013 vrátilo do podstatně kvalitnějších prostor, mohlo plně obnovit svou nabídku zájmových a kulturních aktivit a ještě ji rozšířit. Jeho hlavní náplní zůstává funkce školského zařízení pro mimoškolní výchovu dětí a mládeže, poskytovatele zájmových a rekreačních aktivit dospělým, ale také centra kulturního a společenského dění ve městě.

Zájmová činnost SVČ je rozdělena do čtyř oddělení: tělovýchova a technika (vede Jakub Vala), estetika a společenské vědy (vede Eva Kudláková), programové oddělení (vede Jan Příkryl) a taneční oddělení a přírodověda (po Petře Čechové převzala Lucie Laštůvková). Nabídka kroužků je pestrá a mění se podle zájmu veřejnosti. V posledních letech v SVČ působilo průměrně přes šedesát kroužků, letos je jich v nabídce sedmdesát, asi třetina z nich je určena dospělým včetně seniorů nebo rodičů předškolních dětí. Celkový počet členů kroužků se pohybuje mezi 800 a 900, průměrně třináct na jeden kroužek, ty jsou přitom dimenzovány na 10–15, jen výjimečně více členů.

Nejširší členskou základnu mají tradičně taneční kroužky – hiphopo-

Soutěž Moravskoslezský gekon na horolezecké stěně, 2017

vá skupina Freeze Dance, později Move2you, která letos po patnácti letech ukončila činnost, a především skupina orientálního tance Neila. Ta se rozvinula z původních seminářů pro dospělé ženy (2002) k pravidelným lekcím pro děti, juniorky, dospělé i seniorky. Velké taneční uskupení rozdělené do menších skupin přijalo společný název Neila, začalo pořádat každoroční přehlídku choreografií (*Stopy v písku, Ve jménu lásky, Na křídlech Orientu* atd.) a účastnit se podobně jako Move2you tanečních soutěží. Neila už řadu let sklízí úspěchy na celorepublikových a mezinárodních tanečních kláních a ve své činnosti úspěšně pokračuje.

Výběr kroužků SVČ nabízí spoustu možností, jak trávit volný čas nebo se vzdělávat: od sportovních (badminton, stolní tenis, volejbal, florbal, horolezecký, kulturistika, lední hokej, lukostřelba, lyžařský, sebeobrana, šachový) a rekreačních (jóga, kondiční cvičení, pilates, zumba) přes přírodovědné (chovatelský, přírodovědný), technické (informatika, modelářský, robotika), umělecké (keramika, výtvarný,

Na vlnách Orientu, 2015

**Děkujeme našim zákazníkům za přízeň
a přejeme příjemné prožití
Vánočních svátků a šťastný Nový rok.**

Vaše NC café

paličkování) a jazykové (francouzština, italština) až po taneční (orientální a společenský tanec). V klubu Sluníčko s hernou se scházejí rodiče s předškolními dětmi, v centru Kouzelná buřinka mentálně handicapovaní. Kroužky a kluby SVČ pokrývají široké spektrum zájmů uživatelů všech věkových kategorií a neustále se přizpůsobují aktuální poptávce.

Důležitou součástí činnosti SVČ jsou jednorázové a pravidelné akce, např. karnevaly a plesy, taneční, fotografické či sportovní soutěže (úspěšný na krajské úrovni je třeba horolezecký kroužek), turnaje (výrazně se prosazují místní šachisté), přehlídky a výstavy (výtvarné kroužky každoročně vystavují na janovickém zámku). Součástí SVČ je Jazzový klub, který pořádá nejen komorní koncerty kvalitní hudby, ale i žánrové festivaly (Česnekfest, Prestigefest, Skatastrofa).

Velký sál dostane teleskopické hlediště

Canisterapie v Kouzelné buřince, 2017

Taneční maraton, 2018

Nové kino s moderní promítací technikou

Multifunkční místnost s moderní promítací technikou využívá mimo jiné kino, které promítá třikrát až čtyřikrát týdně v digitální kvalitě (i v 3D) a v premiérovém čase. SVČ disponuje galerií Mezipatro pro pořádání příležitostných výstav, především z republikových fotografických soutěží O Cenu Karla Schinzela a Černobílé valéry.

SVČ také připravuje kulturní program velkých celoměstských akcí, jako jsou Dřevařské, lesnické a myslivecké dny nebo Den města, zajišťuje každoroční setkání seniorů jubilantů, dovozová divadelní představení nebo výchovné pořady pro děti. Těm slouží především velký sál SVČ, který bude letos vybaven novým teleskopickým hledištěm. Veřejnosti mimo dobu vyhrazenou kroužkům slouží horolezecká stěna a počítačová učebna s internetem, velký a malý sál či klubovny jsou k dispozici např. pro firemní jednání, semináře, plesy nebo větší zasedání.

Kurz kresby v keramické dílně, 2016

Mateřské centrum Sluníčko

Rýmařovské noviny

Tradice vydávání regionálních novin začíná v 19. století, kdy na Rýmařovsku vycházelo periodikum *Römerstadter Ländchen*. Po poválečném odsunu původního obyvatelstva přestalo v Rýmařově vycházet, tradice však nebyla přetržena úplně. Ve městě Zeil am Main, kam byla velká část německých Rýmařovanů odsunuta, začaly od 90. let minulého století *Römerstadter Ländchen* vycházet znovu jako celobarevný dvaatřicetistránkový dvouměsíčník péčí Heimatkreises Römerstadt/Altwater e.V.

Po válce v nově osídleném Rýmařově informovaly místní obyvatelstvo zejména noviny *Vpřed. Týdeník OV KSC a ONV v Bruntále*. Ty od 50. let 20. století informačně pokrývaly celý bruntálský okres, tudíž i Rýmařov, zvláště po zrušení rýmařovského okresu v roce 1960. Od 60. let vycházel v Rýmařově ještě *Kulturní zpravodaj*, periodikum nevelkého rozsahu, které připravoval František Východil a po něm Blanka Rozsivalová.

Na plnohodnotné rýmařovské noviny si muselo město počkat až do sametové revoluce, kdy byla po čtyřiceti letech v zemi zrušena centralizace, cenzura tisku a bylo povoleno zakládání různých sdružení. Prvními novinami ve svobodném Rýmařově byl měsíčník *Ring*, jehož název vznikl ze slov *rýmařovské informace, názory a glosy* a který vydávalo JKS. První číslo vyšlo 31. října 1990. Osmistránkové „řádné“ číslo střídalo čtyřstránkové zvláštní vydání. Jeho původní cena 2 Kčs poměrně záhy stoupla na 3,50 Kčs a celkový náklad se pohyboval kolem

RÝMAŘOVSKÉ INFORMACE ZVLÁŠTNÍ ČÍSLO

CENA 1,00 Kčs

12/90

I. ROČNÍK

ČESTNÝ OBYČAN MĚSTA RÝMAŘOVA (A HOUSTONU)

ThDr. F. Vaňák a Papelem Janem Pavlem II.

Miloslav Požár

RING - ZVLÁŠTNÍ ČÍSLO - 1

Rýmařovské noviny

Regionální měsíčník

Volby 1992

Československá sociální demokracie

Miloslav Požár

2 000 kusů. Jak zmiňuje kronikář Konečný: „Náplň by měly tvořit skutečné názory občanů na různé věci, podněty pro další rozvoj a zvelebování města, stejně jako informace o historii, různé zajímavosti a samozřejmě nesmějí chybět ani pravidelné informace pro občany, ať již z kulturního života či jiných oblastí.“ Právě „skutečné názory občanů na různé věci“ v euforii nově nabyté demokracie a práva na svobodu slova zapřičinily nejrůznější rozkoly, kvůli kterým se podoba novin několikrát výrazně změnila.

Ring vystřídaly od konce roku 1991 Rýmařovské noviny, které začaly vycházet jako černobílý měsíčník. Obsahově se nové periodikum od Ringu příliš nelišilo, nadále informovalo o rozhodnutích městské rady a městského zastupitelstva, kultuře ve městě či zveřejňovalo reklamy a inzeráty, ale podle kroniky „změnil se celkový ráz článků. Neobjevují se zde ostré až nevybíravé kritiky počínání některých organizací, firem a podobně. Tyto stať pak zcela zákonitě vyvolávaly další polemické odpovědi, takže stránky Ringu mohly doslova „jiskřit“. Začaly tedy vycházet (ne)oficiální městské noviny, jejich vydavatelem byl Dům kultury, ale jak stojí v tiráži „zodpov. za reakci [byli] statutární zástupci organizace“. Od března 1993 je jako redaktorka uváděna Irena Kočandrová.

Dalších změn Rýmařovské noviny zaznamenaly v roce 1995. Nejenže jejich spolufinancování smluvně převzala firma Eko Metal Recycling, nýbrž od poloviny roku začaly vycházet jako čtrnáctideník střídavě černobílý a černobílý s barevnou obálkou (stály 4 Kč a 5 Kč). Zvýšenou periodicitu umožnilo zlepšení technického zázemí. Postupně se ustálily pravidelné rubriky, z nichž čtenáři oceňovali zejména společenskou rubriku (úmrť, výročí). Vlastník firmy Eko Metal Recycling Vladimír Erben se na financování Rýmařovských novin nepodílel dlouho. Na konci roku 1996 oznámil, že „z finančních důvodů“ ukončuje vydávání rýmařovského čtrnáctideníku.

Zároveň už od března 1996 do května 1999 vydával Městský úřad Rýmařov zpočátku šestistránkové, později osmistránkové černobílé radniční listy s názvem Radnice informuje, které edičně připravoval tajemník Miloslav Marek. Listy vycházely každý měsíc a byly k dostání zdarma. Jak se v úvodním slovu vyjádřil tehdejší starosta Petr Kolář:

„Nechceme nahrazovat stávající periodika, chceme pouze informace rozšířit a prezentovat je z jiného úhlu pohledu. Nechceme ani soutěžit v odborné žurnalistické úrovni. Nejsme v tomto směru profesionálové. Budeme se omezovat na jasná fakta. Rozsáhlé komentáře (nepůjde-li o zveřejnění důležitých vyhlášek, pravidel či zásad) ponecháme novinám.“ Rýmařovské noviny ale na konci roku 1996 přestaly vycházet. Od roku 1997 jako součást radničních listů začala vycházet příloha Echo. Kulturně společenský občasník, jehož prostor měl dočasně nahrazovat obsah rubrik zaniklých Rýmařovských novin. Městu se totiž nedařilo získat redaktora, který by nové noviny připravoval. Echo tak vycházelo ve spolupráci městského úřadu se SVČ Rýmařov.

Konečně v září 1999 vyšlo první číslo nového periodika pod šéfredaktorským vedením Jiřím Konečným, jenž v úvodníku slibuje, že noviny budou „informovat objektivně, pravdivě a hlavně včas o veškerém důležitém dění v našem městě a přilehlých obcích“. Rýmařovský horizont vychází od roku 1999 až do dnešních dnů. V letech 1999 až 2000 jej vydával Městský úřad Rýmařov, od ledna 2001 pak SVČ Rýmařov, kam se zároveň redakce novin přesunula. Ze zpravodaje se postupně vyvinul magazín s pravidelnými rubrikami, které mimo komunální záležitosti přináší zprávy z kulturních akcí (výstav, koncertů, čtení, workshopů aj.) a příspěvky na historická témata, mapují služby, sportovní události a další aktivity ve městě i okolních obcích. S mírnou nadsázkou můžeme říci, že RH postupně nahradil kroniku města, protože badatelé informace o dění z posledních let hledají převážně v něm.

Rýmařovský horizont od svého vzniku věnoval prostor i historickým a umělekohistorickým článkům odborníků, a to na pomezí odborné a populárně-naučné úrovně. Na konci roku také pravidelně vychází tzv. speciální celobarevné číslo, které pojednává o některém tématu z dějin města: Rýmařovsko školou povinné, Rýmařovsko muzikální, Zlatá éra textilnictví na Rýmařovsku, Rýmařovské náměstí v proměnách času, Janovický zámek od středověku po současnost, Po cestách a stezkách Rýmařovska, Dolování na Rýmařovsku, Nejen chlebem živ jest člověk – speciální pijácké vydání, Kostely a kaple Rýmařovska, Tradice a lidová kultura Rýmařovska, Malíři Rýmařovska, 70 let Jiskry Rýmařov a Příběhy rýmařovských domů.

Radnice Informuje 3/98
zpravodaj Městského úřadu Rýmařov

Ze zasedání městské rady a zastupitelstva

V dnešním čísle najdete

- Ze zasedání městské rady a zastupitelstva
- Prohlášení MÚ a vedení společnosti Nemocnice s.r.o.
- Program kina na duben a skou požádané SVC
- Graduační jubileum
- Čekání na sousovození nákladů
- Školští zástupci ve městě
- Městské muzeum v Rýmařově
- Plánové parkování na náměstí

Prohlášení
Městské rady Rýmařov a vedení společnosti Nemocnice s. r. o. Rýmařov

Bruční a jeho vedení v současném období...
V současnosti...
Výběrová komise...
na období 2 let...
Převzala kapacita...
23.03.1998

Ing. Pavel Kolář
starosta Města Rýmařov
Ing. Josef Žilka
starosta Nemocnice s.r.o. Rýmařov

FOTO: Hana VYŠTEČILOVA

RÝMAŘOVSKÝ HORIZONT 1/1999

Cena 5,50 Kč
vydává Město Rýmařov

Městské noviny v Rýmařově opět vycházejí

FOTO: Hana VYŠTEČILOVA

Soutěže pro amatérské umělce

Kulturní instituce v Rýmařově slouží především místnímu kulturnímu životu, ale některé aktivity zasahují až za hranice regionu. To je případ soutěží vyhlášených nejen pro úzké domácí publikum, ale až v republikovém či mezinárodním měřítku. Příkladem jsou obě fotografické soutěže pořádané Volným sdružením fotografů Rýmařov ve spolupráci se Střediskem volného času. Celostátní soutěž pro amatérské spisovatele a výtvarníky pořádala pod záštitou SVC v několika ročnících také redakce *Rýmařovského horizontu*.

Nejdelší tradici, už od roku 1972, má fotografická soutěž O Cenu Karla Schinzela. O její založení se zasloužil rýmařovský fotokroužek, jehož členem byl i Jaroslav Němec (1906–2004), „objevitel“ vynálezce komerčně využitelné barevné fotografie Karla Schinzela (1886–1951), edrovického rodáka, jehož jméno soutěž nese. V době vyhlášení soutěže byl učitel a ředitel školy Jaroslav Němec už v penzi a intenzivně se věnoval svému největšímu koníčku – fotografování. To patřilo mezi jeho záliby už od meziválečných let (od roku 1932 byl členem Svazu českých fotografů). Kromě vlastní účasti v soutěžích a práce v rýmařovském fotokroužku se věnoval propagaci Schinzela odkazu, shromažďoval historické materiály o něm, publikoval několik prací o jeho životě a díle a v červnu 1969 inicioval první osazení pamětní desky na vynálezcův rodný dům.

Soutěž pro amatérské fotografy, která je dalším „pomníkem“ Schinzela osobnosti, se koná dodnes; během normalizace byla vyhlášována každoročně, po revoluci se její frekvence ustálila na dvouletém intervalu. Soustřeďuje se příznačně na barevnou fotografii (původně na barevné diapozitivy). Velký zájem o soutěž vedl k tomu, že se od roku 2003 vyhláší ve třech kategoriích – Příroda, Reportáž, dokument a Volné téma, příp. ještě v kategorii fotografií do 15 let. Tuto podobu si Cena Karla Schinzela udržuje dosud. Obesílají ji jednotlivci a členové fotoklubů z celé republiky, do některých ročníků se přihlásili i tvůrci ze Slovenska či Polska. Vrchol každého ročníku představuje výstava nejlepších snímků, řadu let pořádaná v Galerii Octopus městského muzea, po rekonstrukci SVC v její vlastní galerii Mezipatro.

V roce 2010 k tradiční Ceně Karla Schinzela přibyla druhá fotografická soutěž s názvem Černobílá valéry a podtitulem O Cenu Jaroslava Němce. Pořadatelé z Volného sdružení fotografů a Střediska volného času ji věnovali tvůrcům černobílých snímků v době, kdy barevná fotografie začala svého klasického předchůdce vytlačovat nejen z oblasti uživatelské tvorby, ale i té umělecké. První ročník Černobílých valérů byl vyhlášen v září 2010, finální výstava proběhla v lednu 2011 v muzeu. Cena Karla Schinzela se do té doby konala v lichých letech, od počátku druhé dekády 21. století liché roky patří Černobílým valérům (v roce 2017 se konal čtvrtý ročník) a soutěž barevných snímků probíhá v sudých letech (zatím poslední ročník připadl na rok 2018).

Vyhlášení výsledků soutěže O Cenu Karla Schinzela v galerii Mezipatro, 2014

Až na rozdíl v barevnosti snímků se obě soutěže shodují – mají tytéž kategorie, dvouletý interval, oslovují především fotografy amatéry nejen z Rýmařovska. Počet účastníků se zpravidla počítá na desítky, počet přihlášených snímků na stovky. V porotě obou soutěží zasedají rýmařovští fotografové Luboš Tesař, Roman Panáček, Jakub Vala, Marek Zoth a v roli předsedy také Jindřich Štreit či Jiří Siostrzonek z Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě.

Šest ročníků zaznamenala i Literární a výtvarná soutěž Marie Kodovské, poprvé vyhlášená redakcí *Rýmařovského horizontu* a Studentským klubem SVC Rýmařov na jaře 2004. Nese v názvu jméno rýmařovské art brut malířky a insitní básničky Marie Kodovské (1912–1992), jejíž polozapomenutou osobnost měla v povědomí regionu pomoci znovu oživit.

Soutěž určená amatérským spisovatelům a výtvarníkům rovněž získala příspěvatele z celé republiky a v několika ročnících také ze zahraničí – ze Slovenska a z Německa. Účast se v průběhu let měnila, od třicítky autorů po sto. Dvouletý interval umožnil velkou část soutěžních textů a ilustrací publikovat na stránkách *Rýmařovského horizontu* nejen v průběhu daného ročníku soutěže, ale i v roce následujícím. Po vyhodnocení každého ročníku proběhl také literární večer s předáváním ocenění pro nejlepší práce, autorským čtením a malou výstavou. Zatím poslední ročník Soutěže Marie Kodovské proběhl v roce 2015. Na jejím vyhodnocení se podíleli Zdenka Příkrylová z redakce RH a Vladimír Stanzel, bohemista, pedagog gymnázia a příspěvatele časopisu *Host*.

První ročník soutěže Černobílá valéry, vernisáž v Galerii Octopus, 2011

Autorské čtení ve finále Soutěže Marie Kodovské ve Studentském klubu SVC, 2008

Jazzový klub SVČ

Na podzim roku 2006 do Rýmařova přijel slavný jazzový trumpetista Laco Deczi a jeho kapela Celula New York. Koncert v malém sále Střediska volného času přilákal početné publikum. Přestože koncerty zajímavých osobností jazzové a alternativní hudby se tu konaly i dříve, Decziho vystoupení mělo zvláštní význam. Na popud česko-slovensko-amerického muzikanta byl totiž založen místní jazzový klub. Prvním oficiálním koncertem Jazzclubu SVČ bylo vystoupení Petera Lipy na jaře následujícího roku.

Následovala další jména – známých i méně známých, ale pokaždé vynikajících hudebníků českých, evropských, amerických či izraelských: Jazz Q, Vera Love, David Dorůžka a Josefina Lindstrand Quartet, Tres Hombres, Lázaro Cruz Quintet, Rus Nerwich Quartet, Claire Michael Quartet, Teens Jazzband, Jack Canon Blues Band, Pilsner Jazz Band, Radoslaw Nowicki Trio, Hadar Noibes Trio, Marilyn Oliver, Soul Resolution, Eyal Lovett Trio, Di Grine Kuznie, Niogi, Alita Moses a Walter Fischbacher Trio, Victoria Klewin, Dead Beatz a další. Hudebníci, kteří obvykle hráli v klubech velkých měst, zařadili Rýmařov do svého evropského turné a mnozí se pak rádi vrátili podruhé. Zmíněný Laco Deczi už v Rýmařově vystoupil čtyřikrát.

Alita Moses a Walter Fischbacher Trio, 2016

Laco Deczi a Celula New York, 2008

Za dvanáct let existence uspořádal Jazzclub SVČ přes osmdesát koncertů sólových muzikantů i kapel, jazzových, bluesových, folkových, alternativních či žánrově nezařaditelných. Kromě toho se pod hlavičkou klubu, který od počátku vede Jan Přikryl, uskutečnila řada ročníků menších jazzových festivalů, osm recitálů nekonvenčních písničkářů pod názvem Česnekfest, třináct přehlídek ska a reggae kapel Rýmařovská Skatastrofa a podobný počet festivalů domácích hudebních těles Prestigefest.

V prvních letech se koncerty jazzclubu odehrávaly v malém sále SVČ, postupně ovšem, především během rekonstrukce někdejšího Domu kultury, využívaly i jiné prostory. Pomineme-li festivaly pod širým nebem, jejichž dějištěm byla střídavě Flemmichova zahrada, hřiště TJ Jiskra, nádvoří janovického zámku a zahrada starého kina, našly menší koncerty útočiště např. v kavárně DJ Stanley Club 13, v hospodě Na Růžku, U Hrozna a příležitostně i v jiných restauracích, ale třeba i v husitském kostele (v březnu 2011 tu zahrál bubeník Pavel Fajt). V posledních letech, po rekonstrukci budovy SVČ, se koncerty odehrávají hlavně v promítacím sále nového kina a na pódiu velkého sálu, kde vznikl improvizovaný komorní klub.

(Prameny: Kroniky města Rýmařova 1945–2010, D/392. Městské muzeum Rýmařov; Hromádka, Milan – Studený, Antonín. Kulturní dům v Rýmařově. Studia a úvahy. Praha, 1967; Švéda, Bohumil. Historie fotokroužku v Rýmařově. Nepsáno, nestránkováno, archiv autora, 2018; Karel, Jiří. Historie a činnost Archeologického kroužku v Rýmařově. Rýmařov: Dům dětí a mládeže Rýmařov, 1990; Rýmařovské noviny. Regionální měsíčník. Listopad 1991. Rýmařov: Dům kultury, 1991; Radnice informuje. Březen 1996. Rýmařov: Městský úřad Rýmařov, 1996; Kočandrlová, Irena (red.). Rýmařovské noviny. Čtrnáctideník Rýmařovska. 12/1996 I. Rýmařov: Vladimír Erben, 1996; Kolář, Petr. Slovo starosty. In Radnice informuje. Březen 1996. Rýmařov: Městský úřad Rýmařov, 1997, s. 1; Radnice informuje. Únor 1997. Rýmařov: Městský úřad Rýmařov, 1997; JiKo [Konečný, Jiří]. Na úvod. In Rýmařovský horizont (RH) 1/1999. Rýmařov: Město Rýmařov, 1999, s. 1; ZN [Přikrylová Nesetová, Zdenka]. Co s volným časem? In RH 18/2004. Rýmařov: SVČ Rýmařov, 2004, s. 14–15; Rýmařov(sko) muzikální. RH 22/2004. Rýmařov: SVČ Rýmařov. 28 s.; ZN. Rekonstrukce Střediska volného času: Jak se změnil? In RH 18/2010. Rýmařov: SVČ Rýmařov, s. 2; ZN. Středisko volného času najdete na Bartákově ulici. In RH 1/2011. Rýmařov: SVČ Rýmařov, s. 17; ZN. Rekonstrukci SVČ provede firma ze Šumperka. In RH 3/2011. Rýmařov: SVČ Rýmařov, s. 6; ZN. František Vychodil. In RH 4/2011. Rýmařov: SVČ Rýmařov, 2011, s. 9–10; JiKo. Rekonstrukce Střediska volného času pokračuje podle harmonogramu. In RH 14/2011. Rýmařov: SVČ Rýmařov, s. 7–8; Klouda, Petr. Průběh a problémy rekonstrukce Střediska volného času. In RH 19/2011. Rýmařov: SVČ Rýmařov, s. 7; JiKo. Rekonstrukce hrubé stavby SVČ je hotova. In RH 10/2012. Rýmařov: SVČ Rýmařov, s. 4; Klouda, Petr. Průběh rekonstrukce Střediska volného času. In RH 14/2012. Rýmařov: SVČ Rýmařov, s. 6; JiKo. Rekonstrukce Střediska volného času finišuje. In RH 3/2013. Rýmařov: SVČ Rýmařov, s. 5–6; Kulturní stánek Rýmařova byl po rekonstrukci předán. In RH 9/2013. Rýmařov: SVČ Rýmařov, s. 5; Kastnerová, Šárka. Rozloučení s Františkem Karáskem (8. 2. 1934 – 24. 7. 2015). In RH 16/2015. Rýmařov: SVČ Rýmařov, 2015, s. 26–27; ZN. Jaroslav Němec. In RH 7/2016. Rýmařov: SVČ Rýmařov, 2016, s. 14–15; Müller, Petr – Vyhliďal, Michal. Muzeum Rýmařov – Galerie Octopus. 1. vyd. Rýmařov: Městské muzeum Rýmařov – Město Rýmařov, 2016; <http://www.svcrymarov.cz/horizont.php>; použitá foto: archivy J. Karla, R. Karla, B. Švédy, Š. Kastnerové, Městského muzea Rýmařov, SVČ Rýmařov a Rýmařovského horizontu.)

Vydavatel: Středisko volného času Rýmařov, Okružní 10, 795 01 Rýmařov, tel./fax: 554 254 370, <http://www.svcrymarov.cz>
Redakce: Jiří Konečný, Zdenka Přikrylová. **Adresa redakce:** Okružní 10, 795 01 Rýmařov, tel.: 554 254 374, mobil: 732 102 489, e-mail: rymhor@seznam.cz **Vyšlo dne:** 30. 11. 2018. **Příspěvky do řádného vydání Rýmařovského horizontu laskavě zašlete nejpozději do 6. 12. 2018. Další pravidelné číslo vyjde 14. 12. 2018. Grafická úprava novin:** Tiskárna APRO Bruntál, Ruská 10, 792 01 Bruntál, tel./fax: 554 23 00 27, e-mail: apro@iol.cz. Vydávání povoleno Ministerstvem kultury ČR pod značkou MK ČR E 11017. ISSN 1214-4517 **Cena 20 Kč**